

Pregled Dokumenta | Broj  
63/10

Početna (/) / Dokumenti (/Docs/) / Službeni glasnik BiH (/Docs/Drzavni) / Dokumenti pregled

# Službeni glasnik BiH, broj 63/10

Na osnovu člana IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 80. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 30. juna 2010. godine, i na 48. sjednici Doma naroda, održanoj 13. jula 2010. godine, usvojila je

## ZAKON

### O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA

#### DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

#### Član 1.

#### (Predmet Zakona)

Ovim Zakonom uređuju se:

- a) pravo autorâ na njihovim djelima iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti (autorsko pravo),
- b) prava izvođačâ, proizvođačâ fonograma, filmskih producenata, organizacija za radiodifuziju, izdavačâ i proizvođačâ baza podataka na njihovim izvođenjima,

fonogramima, videogramima, emisijama i bazama podataka (srodna prava),

c) ostvarivanje autorskog prava i srodnih prava,

d) zaštita autorskog prava i srodnih prava,

e) oblast primjene Zakona.

## **Član 2.**

### **(Objavljivanje, javnost i izdavanje)**

(1) Objavljivanje, u smislu ovog Zakona, znači da je autorsko djelo ili predmet srodnog prava s dozvolom ovlaštenog lica postalo dostupno javnosti prvi put.

(2) Izrazi "javan" i "javnost", u smislu ovog zakona, znače veći broj lica koja nisu međusobno povezana rodbinskom vezom ili drugim ličnim vezama.

(3) Izdavanje, u smislu ovog zakona, znači da je dovoljan broj izrađenih primjeraka autorskog djela ili predmeta srodnog prava s dozvolom ovlaštenog lica ponuđen javnosti ili stavljen u promet.

## **Član 3.**

### **(Odnos autorskog i srodnih prava)**

(1) Zaštita srodnih prava, u skladu s ovim zakonom, ni na koji način ne utiče na prava autorâ čija su djela zaštićena ovim zakonom.

(2) Odredbe ovog Zakona o sastojcima autorskog djela, pretpostavci autorstva, koautorima, autorima spojenih djela, sadržaju autorskih imovinskih prava i drugih prava autora, sadržajnim ograničenjima autorskog prava, početku i učincima isteka rokova trajanja autorskog prava, odnosu između autorskog prava i prava vlasništva, te o autorskom pravu u pravnom prometu primjenjuju se na odgovarajući način i na srodna prava, osim ako je u petom dijelu ovog Zakona drugačije određeno.

## **DIO DRUGI - AUTORSKO PRAVO**

## POGLAVLJE I. AUTORSKO DJELO

### Član 4.

#### (Zaštićena djela)

(1) Autorskim djelom smatra se individualna duhovna tvorevina iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti bez obzira na vrstu, način i oblik izražavanja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Autorskim djelom smatraju se naročito:

a) pisana djela (književni tekstovi, studije, priručnici, članci i ostali napisi, kao i kompjuterski programi),

b) govorna djela (govori, predavanja, propovijedi i druga djela iste prirode),

c) dramska, dramsko-muzička i lutkarska djela,

d) koreografska i pantomimska djela,

e) muzička djela s riječima ili bez riječi,

f) audiovizuelna djela (filmska djela i djela stvorena na način sličan filmskom stvaranju),

g) djela likovnih umjetnosti (crteži, slike, grafike, kipovi i druga djela iste prirode),

h) djela arhitekture (skice, planovi, nacrti i izgrađeni objekti),

i) djela svih grana primijenjenih umjetnosti, grafičkog i industrijskog oblikovanja,

j) fotografska djela i djela proizvedena postupkom sličnim fotografskom,

k) kartografska djela,

l) prezentacije naučne, obrazovne ili tehničke prirode (tehničke skice, planovi, grafikoni, formulari, ekspertize, nalazi vještaka, prezentacije u plastičnom obliku i druga djela iste prirode).

## **Član 5.**

### **(Sastojci autorskog djela)**

Osnutak djela, nezavršeno djelo, naslov i drugi sastojci djela, ako predstavljaju individualne duhovne tvorevine, zaštićeni su kao samostalno autorsko djelo.

## **Član 6.**

### **(Prerada autorskog djela)**

(1) Prijevodi, prilagođavanja, muzički aranžmani, muzičke obrade i druge prerade izvornih autorskih djela koje predstavljaju individualnu duhovnu tvorevinu zaštićeni su kao samostalna autorska djela.

(2) Zaštita djelâ iz stava (1) ovog člana nema uticaja na pravo autora izvornog djela.

## **Član 7.**

### **(Zbirke)**

(1) Autorskim djelom smatraju se i zbirke autorskih djela ili druge građe (enciklopedije, zbornici, antologije, zbirke narodnih književnih i umjetničkih tvorevina, zbirke dokumenata, zbirke sudskih odluka, baze podataka i slično) koje, s obzirom na izbor, raspored ili način izlaganja svog sadržaja, predstavljaju samostalne individualne duhovne tvorevine.

(2) Uključenjem izvornih djela u zbirku ne smije se povrijediti pravo autorâ tih djela. Uključenjem druge izvorne građe u zbirku ta građa ne postaje zaštićeno djelo.

(3) Baze podataka iz stava (1) ovog člana predstavljaju zbirke samostalnih djela, podataka ili druge građe u bilo kakvom obliku koja je sistematski i metodički sređena i pojedinačno dostupna na elektronski ili drugi način.

(4) Zaštita prema ovom članu ne primjenjuje se na kompjuterske programe upotrijebljene za izradu ili rad elektronskih baza podataka.

## **Član 8.**

### **(Nezaštićene tvorevine)**

(1) Autorskopravno nisu zaštićeni:

- a) ideje, koncepti, postupci, radne metode, matematičke operacije, načela ili otkrića,
- b) službeni tekstovi iz oblasti zakonodavstva, uprave i sudstva (zakoni, uredbе, odluke, izvještaji, zapisnici, sudske odluke i slično),
- c) politički govori i govori održani tokom sudskih rasprava,
- d) dnevne vijesti ili razne informacije, koje imaju karakter kratke vijesti sadržane u obavještenju za štampu,
- e) narodne književne i umjetničke tvorevine.

(2) Prijevodi tekstova i govora iz stava (1) tač. b) i c) ovog člana autorskopravno su zaštićeni, osim ako su objavljeni kao službeni tekstovi.

## **POGLAVLJE II. AUTOR**

### **Član 9.**

#### **(Fizičko lice)**

Autor djela je fizičko lice koje je stvorilo djelo.

#### **Član 10.**

##### **(Pretpostavka autorstva)**

Autorom se smatra lice čije su ime i prezime, pseudonim ili neki drugi znak označeni na djelu na uobičajeni način, dok se suprotno ne dokaže.

#### **Član 11.**

##### **(Nepoznati autor)**

(1) U slučaju anonimnog ili pseudonimnog djela, izdavač čije je ime naznačeno na djelu smatra se zastupnikom autora dok se suprotno ne dokaže, i kao takav ovlašten je da vrši moralna i imovinska prava autora. Ako izdavač nije naznačen na djelu, za ostvarivanje autorskog prava ovlašteno je lice koje je objavilo djelo.

(2) Autorsko pravo na neobjavljena djela čiji autor nije poznat ostvaruje odgovarajuća organizacija autorâ.

(3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana prestaju se primjenjivati od momenta kada se utvrdi identitet autora. Lice koje je ostvarivalo autorsko pravo prema odredbama st. (1) i (2) ovog člana dužno je da prenese koristi od autorskih prava na autora, ako ugovorom nije drugačije dogovoreno. Na prijenos prava, odnosno predaju stvari primjenjuju se na odgovarajući način pravna pravila o položaju savjesnog imaoaca.

(4) Lica iz st. (1) i (2) ovog člana mogu prenositi pojedinačna imovinska prava na treća lica samo u takvom obimu i trajanju, te samo pod takvim uslovima koji su uobičajeni za redovno korištenje određene vrste djela i koji nisu suprotni opravdanim ekonomskim interesima autora. U suprotnom slučaju autor ima pravo da traži raskid ugovora i naknadu štete od licâ iz st. (1) i (2) ovog člana, kao i od trećeg lica na koje su prava prenesena.

#### **Član 12.**

**(Koautori)**

- (1) Ako autorsko djelo stvoreno saradnjom dva ili više lica čini nedjeljivu cjelinu, svim koautorima pripada nedjeljivo autorsko pravo.
- (2) Udio pojedinog koautora određuje se srazmjerno stvarnom doprinosu koji je svaki od koautora dao u stvaranju djela, ako njihovi međusobni odnosi nisu drugačije uređeni ugovorom.
- (3) Odluku o korištenju autorskog djela donose zajedno svi koautori. Koautor ne može uskratiti svoju saglasnost suprotno principima savjesnosti i poštenja.
- (4) Ako se koautorsko djelo sastoji od dijelova koji se mogu zasebno koristiti i ako se autor svakog takvog dijela može identificirati, autor svakog dijela smatrat će se izvornim vlasnikom imovinskog prava u dijelu koji je on stvorio.

**Član 13.****(Autori spojenih djela)**

- (1) Ako dva ili više autora spoje svoja djela radi zajedničkog iskorištavanja, svaki od njih ima autorsko pravo na svom dijelu. Odnosi između autora spojenih djela uređuju se međusobnim ugovorom.
- (2) Ako nije drugačije dogovoreno, odredba člana 12. stav (3) ovog zakona primjenjuje se na odgovarajući način i na autore spojenih djela.

**POGLAVLJE III. SADRŽAJ AUTORSKOG PRAVA****Odjeljak A. Opće odredbe****Član 14.****(Nastanak prava)**

Autorsko pravo nastaje i pripada autoru na osnovu samog stvaranja autorskog djela i nije uslovljeno ispunjenjem bilo kakvih formalnosti ili zahtjeva u pogledu njegovog sadržaja, kvaliteta ili svrhe.

#### **Član 15.**

##### **(Sadržaj autorskog prava)**

Autorsko pravo je jedinstveno pravo na autorskom djelu koje sadrži isključiva lično-pravna ovlaštenja (autorska moralna prava), isključiva imovinskopravna ovlaštenja (autorska imovinska prava) i druga ovlaštenja autora (druga prava autora).

#### **Odjeljak B. Autorska moralna prava**

#### **Član 16.**

##### **(Sadržaj prava)**

Autorska moralna prava štite autora u pogledu njegovih duhovnih i ličnih veza s njegovim djelom.

#### **Član 17.**

##### **(Pravo objavljivanja)**

Autor ima isključivo pravo odlučiti da li će, kada, na koji način i u kojoj formi njegovo djelo biti objavljeno.



**Član 18.****(Pravo priznavanja autorstva)**

- (1) Autor ima isključivo pravo da bude priznat i označen kao stvaralac svog djela.
- (2) Autor ima pravo odrediti da se njegovo djelo objavi pod njegovim imenom, pseudonimom, odnosno nekom drugom oznakom ili anonimno.

**Član 19.****(Pravo poštivanja djela)**

Autor ima isključivo pravo da se suprotstavi svakom mijenjanju ili upotrebi djela ako bi takvo mijenjanje ili upotreba vrijeđali njegovu čast i ugled.

**Odjeljak C. Autorska imovinska prava****Član 20.****(Sadržaj prava)**

- (1) Autorska imovinska prava sadrže isključivo ovlaštenje autora da zabrani ili dozvoli iskorištavanje svog djela i primjeraka tog djela, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Drugo lice može iskorištavati autorsko djelo samo s dozvolom autora, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Za svaki oblik iskorištavanja autorskog djela od drugog lica autoru pripada posebna naknada, osim ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

(4) Autorska imovinska prava sadrže naročito:

- a) pravo reproduciranja,
- b) pravo distribuiranja,
- c) pravo davanja u zakup,
- d) pravo saopćavanja javnosti,
- e) pravo prerade,
- f) pravo audiovizuelnog prilagođavanja (član 110.),
- g) pravo prijevoda.

#### **Član 21.**

##### **(Pravo reproduciranja)**

(1) Pravo reproduciranja je isključivo pravo fiksiranja djela na materijalnom nosaču (primjerku djela) neposredno ili posredno, privremeno ili trajno, djelimično ili u cjelini, bilo kakvim sredstvima i na bilo kakav način.

(2) Djelo se reproducira naročito u obliku grafičkog umnožavanja, trodimenzionalnog umnožavanja, fotografiranja, fotokopiranja i umnožavanja drugim postupcima kojima se postiže isti učinak, zvučnog ili vizuelnog snimanja, izgradnjom, odnosno izvođenjem arhitektonskog objekta i pohranjivanjem djela u elektronskoj formi.

#### **Član 22.**

##### **(Pravo distribuiranja)**

(1) Pravo distribuiranja je isključivo pravo stavljanja u promet originala ili kopije djela, snimke izvođenja ili fonograma na materijalnom nosaču, prodajom ili drugim načinom prijenosa vlasništva, uključujući uvoz radi takvog stavljanja u promet i javne prodaje ili drugog oblika prijenosa vlasništva.

(2) Pravo distribuiranja obuhvata i isključivo pravo da se umnoženi primjerci djela uvoze u određenu državu radi daljnjeg stavljanja u promet, nezavisno od toga da li su izrađeni na zakonit način ili ne.

### **Član 23.**

#### **(Pravo davanja u zakup)**

(1) Pravo davanja u zakup je isključivo pravo davanja na korištenje originala ili primjerka djela na vremenski ograničeni period, u svrhu ostvarivanja posredne ili neposredne privredne koristi.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana ne odnose se na korištenje:

- a) arhitektonskih objekata,
- b) originala ili primjerka djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja,
- c) originala ili primjerka djela radi saopćavanja javnosti,
- d) originala ili primjerka djela radi uvida na licu mjesta,
- e) u okviru radnog odnosa, ako je upotreba ograničena isključivo na vršenje radnih obaveza iz tog odnosa,
- f) kompjuterskog programa ako on nije važan predmet zakupa.

(3) Pravo davanja u zakup kompjuterskog programa ne primjenjuje se na davanje u zakup kompjuterskog programa ako sâm program nije osnovni predmet davanja u zakup.

### **Član 24.**

#### **(Pravo saopćavanja javnosti)**

Pravo saopćavanja javnosti je isključivo pravo da se djelo učini dostupnim javnosti u nematerijalnom obliku i obuhvata naročito:

- a) pravo javnog izvođenja,
- b) pravo javnog prenošenja,
- c) pravo javnog prikazivanja,
- d) pravo javnog saopćavanja s fonograma i videograma,
- e) pravo radiodifuznog i kablovskog emitiranja,
- f) pravo radiodifuznog i kablovskog reemitiranja,
- g) pravo sekundarnog korištenja djela koje se radiodifuzno emitira,
- h) pravo činjenja dostupnim javnosti.

#### **Član 25.**

##### **(Javno izvođenje)**

Pravo javnog izvođenja je isključivo pravo saopćavanja javnosti:

- a) djela iz oblasti književnosti ili nauke njegovim čitanjem ili recitiranjem uživo (pravo javnog recitiranja),
- b) muzičkog djela njegovim izvođenjem uživo (pravo javnog muzičkog izvođenja),
- c) dramskog, dramsko-muzičkog, koreografskog, lutkarskog ili pantomimskog djela njegovim scenskim prikazivanjem uživo (pravo javnog scenskog prikazivanja).

#### **Član 26.**

**(Javno prenošenje)**

Pravo javnog prenošenja je isključivo pravo da se recitacija, muzička izvedba ili scensko prikazivanje djela saopće javnosti koja se nalazi izvan prostora u kojem se djelo uživo recitira, izvodi ili scenski prikazuje putem zvučnika, ekrana ili drugog tehničkog uređaja.

**Član 27.****(Javno prikazivanje)**

Pravo javnog prikazivanja je isključivo pravo saopćavanja javnosti audiovizuelnog djela ili djela iz oblasti fotografije, likovnih umjetnosti, arhitekture, primijenjenih umjetnosti, industrijskog oblikovanja, kartografije ili prikaza naučne ili tehničke prirode pomoću tehničkih uređaja.

**Član 28.****(Javno saopćavanje s fonograma i videograma)**

Pravo javnog saopćavanja s fonograma i videograma je isključivo pravo da se recitacije, izvedbe ili scenska prikazivanja djela koja su snimljena na fonograme ili videograme saopćavaju javnosti.

**Član 29.****(Radiodifuzno i kablovsko emitiranje)**

(1) Pravo radiodifuznog, odnosno kablovskog emitiranja je isključivo pravo saopćavanja djela javnosti pomoću radijskih ili televizijskih programskih signala namijenjenih za javni prijem, bežičnim prijenosom (uključujući satelit) ili žičanim prijenosom, odnosno žičanim prijenosom (uključujući kablovski ili mikrotalasni

sistem).

(2) Emitiranje putem satelita iz stava (1) ovog člana postoji kad se pod kontrolom i odgovornošću organizacije za radiodifuziju programski signali koji su namijenjeni za javni prijem šalju u neprekinutom komunikacionom lancu prema satelitu i nazad na Zemlju.

(3) Ako su programski signali kodirani, emitiranje putem satelita postoji pod uslovom da su sredstva za dekodiranje signala dostupna javnosti od organizacije za radiodifuziju koja vrši emitiranje ili od ovlaštenog trećeg lica.

### **Član 30.**

#### **(Radiodifuzno i kablovsko reemitiranje)**

Pravo radiodifuznog, odnosno kablovskog reemitiranja je isključivo pravo da se istovremeno, u neizmijenjenom obliku i cjelini, saopćava javnosti radiodifuzno emitirano djelo kada:

a) takvo saopćavanje vrši druga organizacija za radiodifuziju od one koja djelo izvorno emitira, ili

b) drugi subjekt vrši saopćavanje kablovskim ili mikrotalasnim sistemom koji obuhvata više od 100 priključaka, ili kada se djelo izvorno emitira iz druge države (kablovsko reemitiranje).

### **Član 31.**

#### **(Sekundarno korištenje djela koje se radiodifuzno emitira)**

Pravo sekundarnog korištenja djela koje se radiodifuzno emitira je isključivo pravo da se djelo koje je radiodifuzno emitirano, odnosno radiodifuzno ili kablovski reemitirano, istovremeno saopćava javnosti putem zvučnika, ekrana ili sličnog tehničkog uređaja.

### **Član 32.**

**(Pravo činjenja dostupnim javnosti)**

Pravo činjenja dostupnim javnosti je isključivo pravo da se djelo saopći javnosti žičanim ili bežičnim prijenosom na način koji pojedincu omogućava pristup djelu s mjesta i u vrijeme koje sâm odabere (*internet, video-on-demand, music-on-demand* i slično).

**Član 33.****(Pravo prerade)**

- (1) Pravo prerade je isključivo pravo da se izvorno djelo prevede, dramski ili muzički obradi, promijeni ili na bilo koji drugi način preradi.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana obuhvata i slučaj kada se izvorno djelo u neizmijenjenom obliku uključi ili ugradi u novo djelo.
- (3) Autor izvornog djela zadržava isključivo pravo na korištenje svog djela u prerađenom obliku, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

**Odjeljak D. Druga prava autora****Član 34.****(Pravo na naknadu za davanje na poslugu)**

- (1) Autor ima pravo na odgovarajuću naknadu ako se original ili primjerak njegovog djela daju na poslugu putem javnih biblioteka, odnosno drugih institucija kojima je to djelatnost.
- (2) Davanje na poslugu, u smislu ovog zakona, znači davanje na upotrebu u vremenski ograničenom periodu, bez ostvarivanja posredne ili neposredne privredne koristi.
- (3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana ne odnose se na upotrebu:

- a) originala ili primjeraka bibliotečkog materijala u nacionalnim bibliotekama, bibliotekama javnih obrazovnih institucija i javnim specijaliziranim bibliotekama,
  - b) arhitektonskih objekata,
  - c) originala ili primjeraka djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja,
  - d) originala ili primjeraka djela radi saopćavanja javnosti,
  - e) originala ili primjeraka djela radi uvida na licu mjesta ili za njihovo pozajmljivanje između javnih ustanova,
  - f) u okviru radnog odnosa, ako je upotreba ograničena isključivo na vršenje radnih obaveza iz tog odnosa.
- (4) Davanje na poslugu originala ili primjeraka kompjuterskih programa i baza podataka je isključivo pravo njihovog autora.

### **Član 35.**

#### **(Pravo slijeđenja)**

(1) Ako je original djela likovne umjetnosti, nakon što ga je autor prvi put prodao, ponovo prodat, autor ima pravo da bude obaviješten o prodaji i novom vlasniku i da potražuje naknadu u obimu koji je određen u ovom članu pod uslovom da se prodavač, kupac ili posrednik profesionalno bave prometom umjetničkih djela (prodajni saloni, galerije, aukcionarske kuće i slično).

(2) Za obaveze iz stava (1) ovog člana odgovaraju prodavač, kupac i posrednik solidarno.

(3) Kao originali djela likovnih umjetnosti iz stava (1) ovog člana smatraju se slike, crteži, kolaži, grafike, gravure, fotografije, tapiserije, kipovi, umjetnička djela izrađena u keramici, staklu ili drugom materijalu i slična djela koja je stvorio autor svojeručno, ili se radi o reprodukcijama takvih djela koje se smatraju originalima. Reprodukije djela smatraju se originalima ako ih je izradio autor ili lice koje je on ovlastio u ograničenom broju primjeraka koji su, u pravilu, numerirani i koje je potpisao autor.

(4) Naknada na osnovu prava slijeđenja plaća se u procentu od prodajne cijene originala bez uključenog poreza.

(5) Naknada iz stava (4) ovog člana iznosi:



- a) 4% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 1.000 KM do 100.000 KM,
- b) 3% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 100.001 KM do 400.000 KM,
- c) 1% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 400.001 KM do 700.000 KM,
- d) 0,5% od dijela cijene ostvarene u iznosu od 700.001 KM do 1.000.000 KM,
- e) 0,25% od dijela cijene ostvarene u iznosu iznad 1.000.000 KM.

(6) Nezavisno od prodajne cijene originala, naknada na osnovu prava slijeđenja ne može iznositi više od 25.000 KM.

(7) Pravo slijeđenja ne može biti predmet odricanja, prenošenja pravnim poslovima među živima i prinudnog izvršenja.

### **Član 36.**

#### **(Pravo na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu)**

(1) Ako se, prema odredbama člana 46. ovog zakona, autorsko djelo može reproducirati bez autorovog odobrenja, autor djela za koja se, s obzirom na njihovu prirodu, može očekivati da će biti reproducirana fotokopiranjem ili snimanjem na nosače zvuka, slike ili teksta, za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu ima pravo na naknadu od takve upotrebe.

(2) Naknada iz stava (1) ovog člana za zvučno i vizuelno snimanje plaća se:

- a) pri prvoj prodaji ili uvozu novih tehničkih uređaja za zvučno i vizuelno snimanje i
- b) pri prvoj prodaji ili uvozu novih praznih nosača zvuka, slike ili teksta.

(3) Naknada iz stava (1) ovog člana za fotokopiranje plaća se:

- a) pri prvoj prodaji ili uvozu novih uređaja za fotokopiranje,
- b) od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju.

(4) Za potrebe ovog zakona uvoz u Bosnu i Hercegovinu znači svako puštanje u promet i svako unošenje robe na teritoriju Bosne i Hercegovine osim ako se radi o malim količinama namijenjenim za privatnu i nekomercijalnu upotrebu, koje se unose kao dio ličnog prtljaga ili šalju u malim pošiljkama.

(5) S fotokopiranjem su izjednačene sve druge tehnike reproduciranja, a s uređajima za zvučno i vizuelno snimanje izjednačeni su svi drugi uređaji kojima se omogućava postizanje istog efekta.

(6) Pravo na naknadu, prema odredbi stava (1) ovog člana, ne može biti predmet odricanja, raspolaganja za vrijeme života i prinudnog izvršenja.

### **Član 37.**

#### **(Lica obavezana da plaćaju naknade)**

(1) Naknadu iz člana 36. st. (2) i (3) tačka a) ovog zakona plaćaju proizvođači uređaja za zvučno i vizuelno snimanje, proizvođači uređaja za fotokopiranje i proizvođači praznih nosača zvuka, slike ili teksta.

(2) Ako se uređaji i prazni nosači iz stava (1) ovog člana uvoze u Bosnu i Hercegovinu, naknadu iz člana 36. ovog zakona plaća uvoznik.

(3) Proizvođači iz stava (1) ovog člana ne plaćaju naknadu za uređaje i prazne nosače koji se izvoze iz Bosne i Hercegovine.

(4) Naknadu iz člana 36. stav (3) tačka b) ovog zakona plaćaju fizička i pravna lica koja uz naplatu obavljaju usluge fotokopiranja.

### **Član 38.**

#### **(Iznos naknade)**

(1) Iznose pojedinih naknada za reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu, koji pripadaju zajednički svim nosiocima prava prema ovom zakonu, određuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

(2) Iznosi iz stava (1) ovog člana određuju se posebno za različite kategorije uređaja i nosača, i to:

a) za svaki uređaj za zvučno snimanje - u zavisnosti od tehnologije (analogno, digitalno) i činjenice da li se radi o uređajima namijenjenim isključivo reproduciranju

zvučnih snimaka ili ne,

b) za svaki uređaj za audiovizuelno snimanje - u zavisnosti od tehnologije (analogno, digitalno) i činjenice da li se radi o uređajima namijenjenim isključivo reproduciranju audiovizuelnih ili videosnimaka ili ne,

c) za svaki prazan nosač zvuka ili slike - u zavisnosti od tehnologije (analogno, digitalno) i najdužeg mogućeg trajanja reprodukcije zvuka ili slike,

d) za svaki uređaj za fotokopiranje ili drugi uređaj sa sličnom tehnikom reproduciranja (faks, printer, fotoprinter i sl.) - u zavisnosti od najvećeg mogućeg broja kopija u minuti i od mogućnosti reproduciranja u boji,

e) za svaku pojedinačnu fotokopiju napravljenu za prodaju fizičkim licima.

### **Član 39.**

#### **(Pravo pristupa i predaje djela)**

(1) Autor ima pravo pristupa originalu ili primjerku svog djela koji se nalazi u posjedu drugog lica ako je to neophodno za vršenje njegovog prava reproduciranja ili prerade i ako to nije suprotno opravdanim interesima posjednika.

(2) Autor može od posjednika zahtijevati da preda original djela likovne umjetnosti ili fotografije radi izlaganja u Bosni i Hercegovini, ako dokaže da postoji jači interes.

(3) Posjednik može predaju originala, prema stavu (2) ovog člana, uslovljavati davanjem garancije ili zaključenjem ugovora o osiguranju u visini tržišne vrijednosti djela.

(4) Pravo pristupa djelu, kao i izlaganje djela ostvaruju se na autorov trošak i s najmanjim mogućim smetanjem posjednika. U slučaju oštećenja originala ili primjeraka djela autor odgovara za svu štetu, bez obzira na svoju krivicu.

## **POGLAVLJE IV. SADRŽAJNA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA**

### **Član 40.**

### **(Opće pravilo)**

(1) Sadržajna ograničenja autorskog prava moguća su samo u slučajevima koji su predviđeni u ovom poglavlju, s tim da je obim takvog korištenja autorskih djela ograničen namjerom koja se želi postići i da je u skladu s dobrim običajima.

(2) Sadržajna ograničenja autorskog prava protežu se na odgovarajući način i na srodna prava iz čl. 119., 127., 132., 136. i 139. ovog zakona.

### **Odjeljak A. Zakonska licenca**

#### **Član 41.**

#### **(Nastavni materijali i periodika)**

(1) Bez pribavljanja imovinskog autorskog prava, a uz obavezu plaćanja odgovarajuće naknade, dopušteno je:

a) reproducirati u čitankama, udžbenicima, radnim sveskama i ispitnim materijalima odlomke autorskih djela i pojedinačna autorska djela fotografije, likovne umjetnosti, arhitekture, primijenjene umjetnosti, industrijskog i grafičkog dizajna i kartografije ako se radi o objavljenim djelima,

b) reproducirati u periodičnoj štampi ili u pregledima takve štampe (kliping) pojedinačne objavljene članke o aktuelnim političkim, privrednim, vjerskim i drugim sličnim tekućim pitanjima, osim ako je to autor izričito zabranio.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana primjenjuju se na odgovarajući način i za javno saopćavanje spomenutih djela.

(3) U slučaju iz st. (1) i (2) ovog člana moraju se naznačiti izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrijebljenom djelu.

### **Odjeljak B. Slobodna upotreba**

#### **Član 42.**

**(Invalidna lica)**

Dopušteno je reproduciranje i distribuiranje djela za potrebe invalidnih lica ako to djelo ne postoji u traženom obliku, ako je njegova upotreba u direktnoj vezi s invalidnošću tih lica i ograničena na njen obim, te ako to nije urađeno s namjerom da se ostvari posredna ili neposredna ekonomska korist. U tom slučaju izvor i ime autora moraju biti naznačeni, ako su navedeni na djelu koje se koristi.

**Član 43.****(Privremeno reproduciranje)**

Privremeno reproduciranje autorskog djela dopušteno je ako predstavlja prolaznu ili prateću radnju koja čini sastavni i bitan dio tehnološkog procesa i nema nikakvog samostalnog ekonomskog značaja, a njena jedina svrha je da omogući prijenos djela u mreži između trećih lica putem posrednika, ili njegovo ovlašteno korištenje.

**Član 44.****(Informiranje javnosti)**

(1) Dopušteno je u obimu potrebnom za informiranje javnosti o tekućim događajima:

- a) reproducirati autorska djela koja se pojavljuju kao sastavni dio tekućeg događaja o kojem se informira javnost,
- b) pripremiti i reproducirati kratke izvode ili sažetke iz pojedinih objavljenih novinskih i drugih sličnih članaka u pregledima štampe,
- c) reproducirati javne političke, vjerske i druge govore održane u organima državne ili lokalne vlasti, vjerskim ustanovama ili prilikom državnih ili vjerskih svečanosti,
- d) slobodno koristiti dnevne informacije i vijesti koje imaju prirodu novinskog izvještaja.

(2) Odredbe stava (1) ovog člana primjenjuju se na odgovarajući način i za javno saopćavanje spomenutih djela.

(3) U slučaju korištenja iz stava (1) ovog člana moraju se naznačiti izvor i ime autora, ako je to navedeno na upotrijebljenom djelu.

#### **Član 45.**

##### **(Nastava)**

(1) Za potrebe nastave dopušteno je:

- a) javno izvođenje objavljenih djela u obliku neposrednog poučavanja na nastavi,
- b) javno izvođenje objavljenih djela na besplatnim školskim priredbama pod uslovom da izvođači ne prime naknadu za svoje izvođenje,
- c) javno saopćavanje radiodifuzno emitiranih školskih emisija putem zvučnika, ekrana ili sličnih tehničkih uređaja koji se nalaze u obrazovnoj ustanovi.

(2) U slučaju korištenja iz stava (1) ovog člana moraju se naznačiti izvor i ime autora, ako je to navedeno na upotrijebljenom djelu.

#### **Član 46.**

##### **(Reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu)**

(1) Uz poštivanje prava iz člana 36. stav (1) ovog zakona, reproduciranje objavljenog autorskog djela je slobodno ako je urađeno samo u jednom primjerku i ako su ispunjeni uslovi iz st. (2) ili (3) ovog člana.

(2) Fizičko lice može slobodno reproducirati djelo:

- a) na papiru ili sličnom nosaču, upotrebom fotokopiranja ili druge fotografske tehnike sa sličnim efektom,
- b) na bilo kojem drugom nosaču ako to čini za privatnu upotrebu, ako primjerci nisu namijenjeni ili pristupačni javnosti i ako tim reproduciranjem nema namjeru da ostvari direktnu ili indirektnu imovinsku korist.

(3) Javni arhivi, javne biblioteke, muzeji i obrazovne ili naučne ustanove mogu za vlastite potrebe slobodno reproducirati djelo na bilo kojem nosaču ako to učine iz vlastitog primjerka i ako takvim reproduciranjem nemaju namjeru da ostvare posrednu ili neposrednu imovinsku korist.

(4) Ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno, nezavisno od odredbi st. (1), (2) i (3) ovog člana, nije dopušteno reproduciranje:

a) pisanih djela u obimu cijele knjige - osim ako su primjerci te knjige rasprodati najmanje dvije godine,

b) grafičkih izdanja muzičkih djela (notni materijali) - osim ručnim prepisivanjem,

c) elektronskih baza podataka i kompjuterskih programa,

d) djela arhitekture, u obliku izgradnje arhitektonskog objekta,

e) bilo kojeg djela ako bi takvo reproduciranje bilo suprotno uobičajenom iskorištavanju djela i oštećivalo u nerazumnoj mjeri zakonite interese autora, odnosno nosioca autorskog prava.

#### **Član 47.**

##### **(Citati)**

(1) Dopušteno je doslovno navođenje odlomaka i citata iz objavljenog autorskog djela ili pojedinačnih objavljenih djela fotografije, likovne umjetnosti, arhitekture, primijenjene umjetnosti i industrijskog i grafičkog dizajna radi naučnog istraživanja, kritike, polemike, recenzije, nastave i drugog osvrta u mjeri opravdanoj potrebom prikaza, suočenja ili upućivanja koje se želi postići i u skladu s dobrim običajima.

(2) U slučaju korištenja iz stava (1) ovog člana, moraju se naznačiti izvor i ime autora, ako je to navedeno na upotrijebljenom djelu.

#### **Član 48.**

##### **(Nebitni sastojci)**

Objavljena djela koja predstavljaju nebitan sastojak u odnosu na glavno djelo u koje su uključena, ili u odnosu na stvar kojom se zajedno koriste u slobodnoj su

upotrebi pri iskorištavanju takvog glavnog djela ili takve stvari.

#### **Član 49.**

##### **(Javne izložbe ili aukcije autorskih djela)**

(1) Organizatori javnih izložbi ili aukcija umjetničkih ili drugih autorskih djela mogu slobodno da koriste ta djela u vezi s promocijom tih izložbi ili aukcija u obimu potrebnom za postizanje takve svrhe i pod uslovom da to ne čine s namjerom da postignu direktnu imovinsku korist.

(2) U slučaju korištenja iz stava (1) ovog člana, moraju se naznačiti izvor i ime autora, ako je to navedeno na upotrijebljenom djelu.

#### **Član 50.**

##### **(Slobodna prerada djela)**

Dopuštena je slobodna prerada objavljenog autorskog djela ako se radi o:

- a) parodiji ili karikaturi, ako to ne stvara ili ne može stvarati zabunu u pogledu izvora djela,
- b) privatnoj ili drugoj vlastitoj preradi koja nije namijenjena i nije pristupačna javnosti,
- c) preradi u vezi s dopuštenim korištenjem djela koja je prouzrokovana samom prirodom ili načinom tog korištenja.

#### **Član 51.**

##### **(Baze podataka)**

(1) Ovlašteni korisnik objavljene baze podataka ili njenog primjerka može slobodno reproducirati ili preraditi tu bazu podataka ako je to potrebno radi pristupa



njenom sadržaju i redovnog korištenja tog sadržaja. Ako je korisnik ovlašten samo za dio baze podataka, dopušteni su mu reproduciranje i prerada samo tog dijela.

(2) Ugovorne odredbe koje su suprotne stavu (1) ovog člana ništave su.

#### **Član 52.**

##### **(Djela trajno smještena na javnim mjestima)**

(1) Dopuštena je slobodna upotreba autorskih djela koja su trajno smještena na trgovima, u parkovima, na ulicama ili drugim mjestima pristupačnim javnosti.

(2) Djela iz stava (1) ovog člana ne smiju se reproducirati u trodimenzionalnom obliku, upotrijebiti za istu namjeru kao izvorno djelo ili upotrijebiti za ostvarivanje imovinske koristi.

(3) U slučaju korištenja iz stava (1) ovog člana, moraju se naznačiti izvor i ime autora, ako je to navedeno na upotrijebljenom djelu.

#### **Član 53.**

##### **(Službeni postupci)**

Dopuštena je slobodna upotreba autorskog djela ako je to neophodno u pojedinačnom konkretnom slučaju radi provođenja zadataka javne sigurnosti ili bilo kojeg službenog postupka.

#### **Član 54.**

##### **(Provjera uređaja)**

(1) Pogoni ili trgovine koje proizvode ili prodaju fonograme i videograme, uređaje za reproduciranje ili javno saopćavanje fonograma i videograma ili uređaje za prijem zvuka i slike, kao i radnje u kojima se popravljaju takvi uređaji mogu slobodno reproducirati i javno saopćavati autorska djela u obimu koji je potreban da se

provjeri ispravno funkcioniranje tih predmeta pri proizvodnji ili direktnoj prodaji kupcima ili za njihov popravak.

(2) Snimci autorskih djela urađeni na osnovu odredbe stava (1) ovog člana moraju se bez odgađanja izbrisati.

## **POGLAVLJE V. VREMENSKA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA**

### **Član 55.**

#### **(Opća odredba)**

Autorsko pravo traje za života autora i 70 godina nakon njegove smrti, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

### **Član 56.**

#### **(Koautori)**

Ako autorsko pravo zajednički pripada koautorima, rok iz člana 55. ovog zakona računa se od smrti koautora koji je posljednji umro.

### **Član 57.**

#### **(Anonimna i pseudonimna djela)**

(1) Autorsko pravo na anonimno djelo i djelo objavljeno pod pseudonimom traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja djela.

(2) Ako pseudonim ne ostavlja nikakvu sumnju u pogledu identiteta autora, ili ako autor za vrijeme roka iz stava (1) ovog člana otkrije svoj identitet, primjenjuje se rok iz člana 55. ovog zakona.

**Član 58.****(Kolektivna djela)**

Autorsko pravo na kolektivnim djelima traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja djela.

**Član 59.****(Djela u nastavcima)**

Ako je ovim zakonom propisano da se rok trajanja autorskog prava računa od dana zakonitog objavljivanja djela, a to djelo je objavljeno u dijelovima (nastavci, svesci, izdanja, epizode i slično), rok trajanja zaštite računa se za svaki od tih dijelova posebno.

**Član 60.****(Zbirke)**

(1) Nebitne promjene u izboru, usklađivanju ili rasporedu sadržaja zbirke ne produžavaju trajanje autorskog prava na zbirci.

(2) Kao nebitne promjene iz stava (1) ovog člana smatraju se dodavanja, ispuštanja ili druga preinačavanja u pogledu izbora, usklađivanja ili rasporeda građe, koja su potrebna da zbirka zadrži svoj prvobitan karakter i namjenu, na način koji je predvidio njen autor.

**Član 61.****(Pravo pokajanja)**

Pravo pokajanja iz člana 84. ovog zakona traje za života autora.

#### **Član 62.**

##### **(Početak rokova i djelovanje njihovog isteka)**

(1) Svi rokovi iz ovog poglavlja, osim roka iz člana 61. ovog zakona, počinju teći od 1. januara godine koja slijedi poslije godine u kojoj je nastala činjenica od koje se računa početak roka.

(2) Istekom rokova trajanja autorskog prava propisanih u ovom odjeljku autorsko djelo prestaje da bude autorskopravno zaštićeno.

### **DIO TREĆI - AUTORSKO PRAVO U PRAVNOM PROMETU**

#### **POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE**

#### **Član 63.**

##### **(Nasljeđivanje autorskog prava)**

Autorsko pravo kao cjelina, osim prava pokajanja, predmet je nasljeđivanja. Na prenošenje autorskog prava nasljeđivanjem primjenjuju se propisi o nasljeđivanju, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

#### **Član 64.**

**(Prenosivost autorskog prava)**

- (1) Autorsko pravo kao cjelina je neprenosivo.
- (2) Autor ne može prenijeti na drugo lice autorska moralna prava.
- (3) Autor može ugovorom ili drugim pravnim poslom prenijeti na drugo lice pojedinačna imovinska ovlaštenja (autorska imovinska prava) i druga prava autora, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

**Član 65.****(Prinudno izvršenje)**

- (1) Autorsko pravo ne može biti predmet prinudnog izvršenja. Predmet prinudnog izvršenja mogu da budu samo imovinske koristi koje potiču od korištenja autorskog djela.
- (2) Prinudno izvršenje nije dopušteno u vezi s autorskim pravom na nedovršenim djelima i na neobjavljenim originalima.

**Član 66.****(Legitimacija)**

- (1) Prava koja su ovim zakonom data autoru, uključivši pravo ostvarivanja sudske zaštite, pripadaju drugom nosiocu autorskog prava u obimu u kojem su zakonom ili pravnim poslom prenesena na njega, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Aktivna legitimacija za ostvarivanje zaštite prava svojih članova, prema ovom zakonu, u sudskim i drugim službenim postupcima pripada i kolektivnim organizacijama, sindikalnim organizacijama i profesionalnim udruženjima osnovanim radi zaštite autorskih i srodnih prava.

**POGLAVLJE II. ODNOS AUTORSKOG PRAVA I PRAVA VLASNIŠTVA**

## **Član 67.**

### **(Opće pravilo)**

Autorsko pravo je samostalno i nezavisno od prava vlasništva ili drugih stvarnih prava na stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano, ako zakonom nije drugačije propisano.

## **Član 68.**

### **(Odvojenost pravnog prometa)**

(1) Raspolaganje pojedinačnim autorskim imovinskim pravima ili drugim pravima autora na djelu ne utiče na pravo vlasništva na stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano, ako zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

(2) Raspolaganje vlasništvom na stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano ne utiče na pojedinačna autorska imovinska prava ili druga prava autora na tom djelu, ako zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

## **Član 69.**

### **(Zaštita originala autorskog djela)**

(1) Vlasnik originala djela koji bi, s obzirom na okolnosti slučaja, mogao pretpostaviti da autor ima opravdan interes da sačuva taj original od uništenja, dužan je prije uništenja takvog originala obavijestiti autora o toj namjeri i ponuditi mu otkup prema cijeni vrijednosti materijala. Ako predaja originala nije moguća, vlasnik je dužan omogućiti autoru da se izradi primjerak djela na odgovarajući način.

(2) Vlasnik arhitektonskog objekta dužan je samo obavijestiti autora o namjeri da uništi objekat i da dopusti autoru, na njegov zahtjev, da pristupi objektu koji omogućava da se taj objekat fotografira. Autor ima pravo tražiti i da se preda primjerak nacrtu arhitektonskog djela na svoj trošak.

(3) Vlasnik stvari na kojoj ili u kojoj je djelo fiksirano bez njegove dozvole može uništiti tu stvar bez obaveze iz st. (1) i (2) ovog člana.

#### **Član 70.**

##### **(Prerada izgrađenog arhitektonskog objekta)**

(1) Autor izgrađenog djela arhitekture ne može se protiviti kasnijim izmjenama na tom objektu ako je od završetka izgradnje, odnosno izdavanja upravne dozvole za upotrebu objekta prošlo više od pet godina. Ako je na objektu označeno njegovo ime, autor ima pravo da traži da vlasnik objekta stavi odgovarajuću napomenu o izmjenama arhitektonskog djela i vremenu kada je to učinjeno.

(2) Ako je arhitektonsko djelo potrebno obnoviti, izmijeniti ili na drugi način preraditi zbog nedostataka ugrađenih materijala ili ozbiljnih oštećenja objekta nastalih iz bilo kojih razloga, vlasnik objekta može ga slobodno preraditi.

#### **Član 71.**

##### **(Iscrpljivanje prava distribuiranja)**

Prvim prijenosom vlasništva na originalu ili primjerku djela na teritoriji Bosne i Hercegovine od autora ili lica koje ima njegovu saglasnost iscrpljuje se pravo distribuiranja tog originala ili primjerka za teritoriju Bosne i Hercegovine.

#### **Član 72.**

##### **(Zajednička imovina bračnih drugova)**

U zajedničku imovinu bračnih drugova ulaze samo imovinske koristi koje potiču od autorskog prava.

### **POGLAVLJE III. OPĆI DIO AUTORSKOG UGOVORNOG PRAVA**

#### **Član 73.**

##### **(Obim prenošenja autorskog prava)**

Prijenos pojedinačnih autorskih imovinskih prava ili pojedinačnih drugih prava autora može biti sadržajno, prostorno ili vremenski ograničen.

#### **Član 74.**

##### **(Neisključivi i isključivi prijenos)**

- (1) Neisključivi prijenos prava ovlašćuje nosioca da na ugovoreni način iskorištava autorsko djelo, pored autora i drugih nosilaca prava.
- (2) Isključivi prijenos prava ovlašćuje nosioca da samo on na ugovoreni način iskorištava autorsko djelo uz isključivanje autora i svih drugih lica od korištenja djela.
- (3) Neisključivi prijenos prava, koji je autor ugovorio prije nego što je ugovorio isključivi prijenos, ima pravni učinak u odnosu na nosioca isključivog prava, osim ako ugovorom između autora i nosilaca neisključivih prava nije drugačije utvrđeno.

#### **Član 75.**

##### **(Pretpostavke u pogledu obima prijenosa prava)**

- (1) Ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno, smatra se da je dogovoren neisključiv prijenos, da prijenos važi samo za teritoriju Bosne i Hercegovine i da važi samo za vrijeme koje je uobičajeno za prijenos prava iskorištavanja autorskih djela određene vrste.



(2) Ako ugovorom nisu utvrđeni vrsta i obim pojedinačnih autorskih imovinskih prava koja se prenose na nosioca, smatra se da su prenesena samo ona prava i samo u onom obimu koji je potreban za postizanje cilja ugovora.

## **Član 76.**

### **(Pravilo odvojenosti prijenosa)**

- (1) Pojedinačna autorska imovinska prava ili pojedinačna druga prava autora prenose se zasebno, osim ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Pri prijenosu prava reproduciranja djela ne prenosi se i pravo njegovog pohranjivanja u elektronskoj formi i pravo njegovog zvučnog ili vizuelnog snimanja, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (3) Pri prijenosu prava distribuiranja primjeraka djela ne prenosi se i pravo njihovog uvoza, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.
- (4) Pri prijenosu prava davanja u zakup fonograma ili videograma na kojima je snimljeno autorsko djelo autor zadržava pravo na primjerenu naknadu za svako davanje u zakup. Autor se ne može odreći prava iz ovog stava.

## **Član 77.**

### **(Pretpostavke o zajedničkom prijenosu)**

- (1) Pri prijenosu prava reproduciranja djela smatra se da je ugovoren i prijenos prava distribuiranja primjeraka tog djela, izuzevši njihov uvoz, ako ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Pri prijenosu prava radiodifuznog emitiranja djela smatra se da je na organizaciju za radiodifuziju preneseno i pravo:
  - a) izrade snimaka djela ako su ti snimci urađeni vlastitim sredstvima i za potrebe vlastite emisije, ako se radi samo o jednokratnom emitiranju i ako se ti snimci najkasnije u roku od mjesec dana od dana emitiranja unište (efemerni snimci),
  - b) predaje i pohranjivanja efemernih snimaka vlastitom ili javnom arhivu ako ti snimci imaju izuzetnu dokumentarnu vrijednost. O takvoj predaji i pohranjivanju

snimaka organizacija za radiodifuziju dužna je obavijestiti autora bez odgađanja.

#### **Član 78.**

##### **(Daljnje prenošenje prava)**

(1) Lice na koje je preneseno autorsko imovinsko pravo ili drugo pravo autora ne može to pravo prenijeti dalje na treća lica bez dozvole autora, ako ugovorom nije drugačije utvrđeno.

(2) Dozvola iz stava (1) ovog člana nije potrebna ako je daljnji prijenos prava posljedica statusnih promjena kod nosioca prava, njegovog stečaja ili redovne likvidacije.

(3) Ako je na osnovu zakona ili ugovora daljnji prijenos prava moguć bez dozvole autora, prethodni i novi nosilac prava odgovaraju autoru solidarno u pogledu njegovih zahtjeva zasnovanih na ovom zakonu.

#### **Član 79.**

##### **(Ništavost pojedinih odredbi o prijenosu)**

Ništava je svaka ugovorna odredba čiji je cilj da autor prenese na drugo lice:

- a) autorsko pravo kao cjelinu,
- b) moralna autorska prava,
- c) autorska imovinska prava na svim svojim budućim djelima,
- d) autorska imovinska prava za još nepoznate načine iskorištavanja svog djela.

#### **Član 80.**

### **(Forma ugovora)**

(1) Pravni poslovi kojima se prenose autorska imovinska prava ili druga prava autora, ili kojima se daju dozvole za iskorištavanje autorskih djela moraju biti u pisanoj formi, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Pravni posao koji nije zaključen u formi iz stava (1) ovog člana bit će valjan ako su ugovorne strane u cjelini ili u pretežnom dijelu ispunile obaveze koje iz njega proizlaze. U tom slučaju sve sporne i nejasne odredbe pravnog posla u pogledu vrste i obima prenesenih prava tumače se u korist autora.

### **Član 81.**

### **(Autorska naknada)**

(1) Smatra se da se prijenos autorskih imovinskih prava ili drugih prava autora uvijek vrši uz naknadu, osim ako se dokaže suprotno.

(2) Ako naknada nije bila određena, ona se određuje prema uobičajenim visinama naknada za pojedinu vrstu djela, prema obimu i trajanju iskorištavanja djela i prema drugim okolnostima slučaja.

(3) Ako se iskorištavanjem autorskog djela ostvari prihod koji je očito nesrazmjeran ugovorenoj ili određenoj naknadi, autor ima pravo tražiti izmjenu ugovora radi određivanja njegovog pravičnijeg udjela u tom prihodu, odnosno ponovno određivanje visine naknade.

(4) Autor se ne može odreći prava iz stava (3) ovog člana.

### **Član 82.**

### **(Evidencija prihoda i dobiti)**

(1) Ako je naknada dogovorena ili određena u zavisnosti od prihoda ili dobiti ostvarene iskorištavanjem autorskog djela, korisnik djela obavezan je voditi dogovarajuće knjige ili drugu pouzdanu evidenciju iz koje će u svakom momentu biti moguće ustanoviti iznos ostvarenog prihoda ili dobiti.

(2) Korisnik djela obavezan je redovno i u potrebnom obimu izvještavati autora o visini ostvarenog prihoda ili dobiti, kao i omogućiti autoru, na njegov zahtjev, najmanje jednom godišnje da ima uvid u knjige ili evidenciju iz stava (1) ovog člana.

### **Član 83.**

#### **(Raskid ugovora zbog neizvršavanja)**

(1) Autor može jednostranom izjavom volje raskinuti ugovor kojim je na isključiv način prenio autorsko imovinsko pravo ako druga strana to pravo vrši u nedovoljnom obimu ili ga uopće ne vrši, pa su zbog toga opravdani interesi autora ozbiljno ugroženi. Autor se ne može pozivati na odredbu ovog stava ako su uzroci za nevršenje ili nedovoljno vršenje prava pretežno na njegovoj strani.

(2) Raskid ugovora, prema odredbi stava (1) ovog člana, nije moguć prije nego što isteknu dvije godine od prijenosa tog prava. Ako se isključivo pravo odnosi na novinske članke, taj rok je šest mjeseci.

(3) Autor može da raskine ugovor samo pod uslovom da ponudi nosiocu prava dovoljan dodatni rok za početak vršenja prava u zadovoljavajućem obimu.

(4) Raskidom ugovora, prema odredbama ovog člana, autorsko imovinsko pravo nosioca se gasi.

(5) Autor se ne može odreći prava iz stava (1) ovog člana.

### **Član 84.**

#### **(Pravo pokajanja)**

(1) Autor ima isključivo pravo jednostranom izjavom volje raskinuti ugovor kojim je prenio autorska imovinska prava i uskratiti daljnje iskorištavanje svog djela ako za to ima ozbiljne moralne razloge i ako prethodno nadoknadi običnu štetu nosiocu tih prava.

(2) Raskid iz stava (1) ovog člana ima učinak od dana kad autor položi osiguranje za naknadu štete iz stava (1) ovog člana.

(3) Nosilac prava iskorištavanja mora, u roku od tri mjeseca od dana prijema izjave o raskidu, saopćiti autoru obim obične štete. Ako nosilac prava iskorištavanja to ne učini, izjava o raskidu ima učinak istekom tog roka.

(4) Ako autor kasnije odluči da se djelo u pogledu kojeg je ostvario pravo pokajanja može ponovo koristiti, dužan je da pravo iskorištavanja najprije i pod prijašnjim uslovima ponudi onome s kim je prethodno raskinuo ugovor.

(5) Autor se ne može odreći prava iz stava (1) ovog člana.

(6) Odredbe ovog člana ne odnose se na kompjuterske programe, audiovizuelna djela i baze podataka.

## **POGLAVLJE IV. POSEBNI DIO AUTORSKOG UGOVORNOG PRAVA**

### **Odjeljak A. Izdavački ugovor**

#### **Član 85.**

##### **(Opće odredbe)**

(1) Izdavačkim ugovorom autor se obavezuje da prenese na izdavača pravo reproduciranja svog djela štampanjem ili drugim sličnim postupkom i pravo distribuiranja primjeraka djela (pravo izdavanja), a izdavač se obavezuje da djelo na ugovoreni način reproducira i distribuira (izda) i autoru za to plati ugovorenu naknadu.

(2) Izdavački ugovor za pojedinačno određeno djelo može da sadrži i saglasnost o klupskom izdanju, džepnom izdanju, periodičnom izdavanju u nastavcima, prijenosu prava prevođenja na pojedinačno određeni jezik, te pravo izdavanja prevedenog djela, kao i druga imovinska prava.

#### **Član 86.**

##### **(Sadržaj ugovora)**

(1) Izdavački ugovor mora urediti naročito vrstu prijenosa prava, obim i trajanje prijenosa prava, teritoriju važenja prava, rok za izdavanje djela i autorski honorar.

(2) Ako izdavačkim ugovorom nije drugačije utvrđeno, izdavač ima pravo samo na jedno izdanje djela, odnosno samo na jednokratno umnožavanje ugovorenog broja primjeraka djela. Ako je ugovorom određena mogućnost višekratnog djelimičnog umnožavanja primjeraka do postizanja ukupne ugovorene visine tiraža (doštampavanje), izdavač je dužan bez odgađanja obavijestiti autora o svakom djelimičnom umnožavanju i saopćiti mu sve podatke potrebne za njegovo efikasno kontroliranje poštivanja izdavačkog ugovora.

(3) Ako je naknada ugovorena u procentu od maloprodajne cijene prodatih primjeraka djela, izdavački ugovor mora da sadrži i odredbu o njihovom najmanjem broju pri prvom izdanju. Takva odredba nije potrebna ako ugovor određuje minimalnu naknadu koju je izdavač dužan platiti autoru nezavisno od broja prodatih primjeraka.

(4) Ako je naknada ugovorena u paušalnom iznosu, izdavački ugovor mora da sadrži odredbu o ukupnoj visini tiraža. Ako tiraž nije određen i ako iz okolnosti slučaja ili dobrih poslovnih običaja ne proizlazi drugačije, izdavač može izdati najviše 500 primjeraka djela.

(5) Ako rok za izdavanje djela nije drugačije ugovoren, on iznosi godinu dana od kada je autor predao izdavaču primjerak djela u odgovarajućem obliku.

#### **Član 87.**

##### **(Sklopanje ugovora posredstvom zastupnika)**

Zastupnik autora može sklopiti izdavački ugovor samo za ona djela koja su izričito navedena u autorovoj punomoći.

#### **Član 88.**

##### **(Izuzetak od pisane forme)**

Izdavački ugovor o izdavanju članaka, crteža i drugih autorskih djela u dnevnoj i periodičnoj štampi ne mora biti u pisanoj formi.

#### **Član 89.**

##### **(Pretpostavka isključivosti)**

(1) Dok važi izdavački ugovor, autor ne može prenijeti na drugo lice pravo izdavanja istog djela na istoj teritoriji i na istom jeziku, osim ako je izdavačkim ugovorom drugačije određeno.

(2) Pravo izdavanja novinskih članaka autor može prenijeti istovremeno na više lica, osim ako izdavačkim ugovorom nije drugačije određeno.

#### **Član 90.**

##### **(Izdavačko pravo prvenstva)**

(1) Izdavač koji je stekao pravo na izdavanje djela u štampanoj formi ima, u pogledu izdavanja tog djela u elektronskoj ili bilo kojoj drugoj formi, pravo prvenstva u odnosu na druge izdavače koji ponude iste uslove.

(2) Izdavač koji se namjerava koristiti pravom iz stava (1) ovog člana dužan je da se izjasni o tome u roku od 30 dana od dana prijema autorove pisane ponude.

(3) Pravo prvenstva iz stava (1) ovog člana traje tri godine od isteka roka ugovorenog za izdavanje djela u štampanoj formi.

#### **Član 91.**

##### **(Poboljšanja i izmjene djela)**

Ako izdavačkim ugovorom nije drugačije određeno, izdavač je obavezan u slučaju novih izdanja djela omogućiti autoru da unese poboljšanja ili druge izmjene u autorsko djelo pod pretpostavkom da to ne mijenja karakter autorskog djela i ne uzrokuje nesrazmjerne troškove izdavaču.

#### **Član 92.**

##### **(Propast originala djela ili izdanja zbog više sile)**

(1) Ako je rukopis ili drugi original djela nakon njegove predaje izdavaču uništen krivicom izdavača ili zbog više sile, autor ima pravo na naknadu koja bi mu pripala da je autorsko djelo izdato.

(2) Ako je pripremljeno izdanje djela zbog više sile u potpunosti uništeno prije njegovog stavljanja u promet, izdavač ima pravo pripremiti novo izdanje, a autoru pripada naknada samo za propalo izdanje.

(3) Ako pripremljeno izdanje djela zbog više sile djelimično propadne prije njegovog stavljanja u promet, izdavač ima pravo, bez plaćanja naknade autoru, reproducirati samo onoliko primjeraka djela koliko ih je propalo.

### **Član 93.**

#### **(Prestanak izdavačkog ugovora)**

(1) Izdavački ugovor prestaje:

- a) smrću autora prije završetka autorskog djela,
- b) iscrpljenjem tiraža svih ugovorenih izdanja,
- c) istekom roka važenja ugovora.

(2) Autor može raskinuti izdavački ugovor i tražiti naknadu štete a, osim toga, ima pravo zadržati primljenu naknadu, odnosno tražiti isplatu dogovorene naknade, ako izdavač ne izda djelo u ugovorenom roku.

(3) Ako rok za izdavanje djela nije utvrđen ugovorom, izdavač je dužan izdati djelo u primjerenom roku, a najkasnije u roku od jedne godine od dana predaje djela izdavaču.

(4) Autor može raskinuti izdavački ugovor ako izdavač, nakon iscrpljenja jednog izdanja, ne pristupi izdavanju novog ugovorenog izdanja u roku od jedne godine od dana kad je autor to zahtijevao, osim ako ugovorom nije drugačije određeno.

(5) Smatra se da je, u smislu odredbi ovog člana, izdanje iscrpljeno ako je broj neprodanih primjeraka djela manji od 5% cjelokupnog izdanja.

### **Član 94.**



### **(Uništenje primjeraka djela)**

(1) Izdavač koji namjerava neprodane primjerke djela prodati kao papir za preradu ili ih na drugi način uništiti, dužan je da otkup tih primjeraka ponudi prvo autoru po cijeni koju bi ostvario za takvu prodaju.

(2) Ako autor ne prihvati ponudu izdavača iz stava (1) ovog člana ili je prihvati samo za određeni broj primjeraka, preostale primjerke djela izdavač može slobodno prodati kao papir za preradu ili ih uništiti.

### **Odjeljak B. Ugovor o izvođenju**

#### **Član 95.**

#### **(Opća odredba)**

Ugovorom o izvođenju djela autor prenosi korisniku pravo javnog recitiranja, javnog izvođenja ili javnog scenskog prikazivanja svog djela, a korisnik se obavezuje da će djelo na ugovoreni način koristiti i za to autoru platiti naknadu.

#### **Član 96.**

#### **(Obaveze korisnika)**

Korisnik je dužan omogućiti autoru pristup izvođenju djela, ostvariti tehničke uslove za izvođenje koji osiguravaju poštivanje autorskih moralnih prava, te autoru ili njegovom zastupniku dostaviti program, druge publikacije i javne kritike izvođenja, ako ugovorom nije drugačije određeno.

#### **Član 97.**

### **(Raskid ugovora)**

Ako korisnik ne izvede djelo u ugovorenom roku, autor može raskinuti ugovor o izvođenju i tražiti naknadu štete a, uz to, može i zadržati naknadu, odnosno tražiti isplatu ugovorene naknade.

### **Odjeljak C. Ugovor o stvaranju djela po narudžbi**

#### **Član 98.**

#### **(Djelo po narudžbi)**

- (1) Ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi autor se obavezuje da stvori određeno autorsko djelo i primjerak tog djela preda naručiocu, a naručilac se obavezuje da će autoru za to platiti ugovorenu naknadu.
- (2) Naručilac ima pravo da nadzire posao i daje autoru uputstva i zahtjeve u vezi sa izgledom i sadržajem djela ako time ne zadire u nerazumnoj mjeri u autorovu slobodu naučnog ili umjetničkog stvaralaštva.
- (3) Autorsko pravo na djelu po narudžbi, osim prava distribuiranja, zadržava autor, ako ovim zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno. Na ugovor o autorskom djelu po narudžbi primjenjuju se na odgovarajući način propisi kojima se uređuje ugovor o djelu.

#### **Član 99.**

#### **(Kolektivno djelo)**

- (1) Kolektivnim autorskim djelom smatra se djelo stvoreno na podsticaj i u organizaciji fizičkog ili pravnog lica (naručilac) u čijem stvaranju je učestvovao veliki broj lica, te koje se objavljuje i koristi pod imenom naručioca (enciklopedije, leksikoni, zbornici, almanasi i slično).

(2) Za stvaranje kolektivnog djela zaključuje se poseban ugovor. Ako nisu ispunjeni uslovi iz stava (1) ovog člana, takav ugovor je ništav.

(3) Ako ugovorom nije drugačije određeno, smatra se da su sva autorska imovinska prava i druga prava autora na kolektivnom djelu isključivo i neograničeno prenesena na naručioca.

#### **Odjeljak D. Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu**

##### **Član 100.**

###### **(Pretpostavka prijenosa prava na poslodavca)**

(1) Ako autorsko djelo stvori zaposlenik u izvršavanju svojih radnih obaveza ili prema uputstvima poslodavca, smatra se da su sva autorska imovinska prava isključivo prenesena na poslodavca za period od pet godina od dana završetka takvog djela, ako ugovorom ili drugim aktom nije drugačije određeno.

(2) Nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana prava poslodavca prestaju tako što se vraćaju autoru, osim ako je poslodavac prije isteka tog roka zatražio njihov ponovni isključivi prijenos bez ograničenja. U tom slučaju autoru pripada pravo na odgovarajuću naknadu za daljnje iskorištavanje njegovog djela.

##### **Član 101.**

###### **(Posebne odredbe o prijenosu prava)**

(1) Nezavisno od odredbi člana 100. ovog zakona, autor zadržava isključivo pravo korištenja djela stvorenog u radnom odnosu u okviru svojih sabranih djela.

(2) Nezavisno od odredbi člana 100. ovog zakona, smatra se da su autorska imovinska prava i druga prava autora na bazi podataka i na kolektivnom djelu isključivo i neograničeno prenesena na poslodavca, ako ugovorom nije drugačije određeno. Prijenos prava na kompjuterskom programu stvorenom u radnom odnosu uređuje se odredbom člana 103. ovog zakona.

#### **DIO ČETVRTI - POSEBNE ODREDBE O POJEDINIM AUTORSKIM DJELIMA**

## **POGLAVLJE I. KOMPJUTERSKI PROGRAMI**

### **Član 102.**

#### **(Opće odredbe)**

- (1) Kompjuterski program, u smislu ovog zakona, jeste program u bilo kojoj formi, uključujući pripremne materijale za njegovu izradu.
- (2) Ideje i principi na kojima se zasniva bilo koji element kompjuterskog programa, uključujući elemente koji su osnov za njegov interfejs, nisu zaštićeni.
- (3) Kompjuterski programi zaštićeni su kao pisana autorska djela ako predstavljaju vlastitu intelektualnu tvorevinu njihovog autora.

### **Član 103.**

#### **(Kompjuterski program stvoren u radnom odnosu ili po narudžbi)**

Ako je kompjuterski program stvorio zaposlenik u izvršavanju svojih obaveza ili prema uputstvima poslodavca, ili ako ga je stvorio autor na osnovu ugovora o narudžbi, smatra se da su sva autorska imovinska prava na takvom programu isključivo i u cjelini prenesena na poslodavca ili naručioca, ako ugovorom nije drugačije utvrđeno.

### **Član 104.**

#### **(Prava autora kompjuterskog programa)**

(1) Ako u čl. 105. i 106. ovog zakona nije drugačije određeno, autor kompjuterskog programa ima isključiva prava koja obuhvataju:

- a) reproduciranje sastavnih dijelova ili cijelog kompjuterskog programa bilo kojim sredstvima i na bilo koji način, nezavisno od toga da li se radi o privremenom ili trajnom reproduciranju; ako učitavanje, prikazivanje, stavljanje u rad, prenošenje ili pohranjivanje programa zahtijeva njegovo reproduciranje, za te radnje traži se dozvola autora kompjuterskog programa,
- b) prevođenje, prilagođavanje, obradu ili bilo koju drugu preradu kompjuterskog programa i reproduciranje rezultata tih prerada s tim da ostaju netaknuta prava lica koje je preradilo program,
- c) distribuiranje originala ili primjeraka kompjuterskog programa u bilo kojem obliku, uključujući njihovo davanje u zakup.

(2) Autor može da prenese prava iz stava (1) ovog člana na treća lica na osnovu ugovora.

### **Član 105.**

#### **(Sadržajna ograničenja autorskih prava)**

(1) Zakoniti korisnik kompjuterskog programa može bez dozvole autora da izvrši radnje iz člana 104. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, uključujući otklanjanje grešaka, ako je to potrebno radi korištenja kompjuterskog programa u skladu s njegovom namjenom.

(2) Ovlašteni korisnik kompjuterskog programa može bez dozvole autora da reproducira najviše jednu sigurnosnu kopiju programa, ako je to potrebno radi njegove upotrebe.

(3) Ovlašteni korisnik primjerka kompjuterskog programa može bez dozvole autora da posmatra, proučava ili testira funkcioniranje programa s ciljem otkrivanja ideja i principa koji čine osnov bilo kojeg elementa tog programa, ako to čini prilikom njegovog učitavanja, prikazivanja, rada, prenošenja ili pohranjivanja na koje je ovlašten.

(4) Odredbe ovog zakona o privatnom i drugom vlastitom reproduciranju (član 46.) i o pravu pokajanja (član 84.) ne odnose se na kompjuterske programe.

(5) Kompjuterski programi ne smiju se javno davati na poslugu (član 34.), osim ako je ugovorom s njihovim autorom drugačije utvrđeno.

(6) Ugovorne odredbe kojima se nastoje ograničavati prava zakonitog korisnika suprotno st. (2) i (3) ovog člana su ništave.

### **Član 106.**

### **(Dekompiliranje)**

(1) Ako je reproduciranje kompjuterskog koda i prevođenje njegovog oblika, prema odredbi člana 104. stav (1) tač. a) i b) ovog zakona, nužno za dobivanje informacija potrebnih za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog programa s drugim programima, odobrenje nosioca prava nije potrebno pod sljedećim uslovima:

- a) ako te radnje preuzima lice koje ima odobrenje za korištenje, ili drugo lice koje ima pravo koristiti primjerak programa, ili lice koje je u njihovo ime ovlašteno da to učini,
- b) ako informacije potrebne za postizanje interoperabilnosti prethodno nisu bile neposredno dostupne licima iz tačke a) ovog stava i
- c) ako su te radnje ograničene samo na one dijelove izvornog programa koji su potrebni za postizanje interoperabilnosti.

(2) Informacije dobivene primjenom odredbe stava (1) ovog člana ne smiju se:

- a) koristiti za ciljeve različite od postizanja interoperabilnosti nezavisno stvorenog kompjuterskog programa,
- b) prenositi drugim licima osim kad je to potrebno za postizanje interoperabilnosti nezavisno stvorenog programa,
- c) koristiti za razvoj, proizvodnju ili marketing drugog programa bitno sličnog u svom izražaju, ili za bilo koju drugu radnju kojom se nanosi povreda autorskog prava.

(3) Odredbe ovog člana ne smiju se tumačiti tako da omogućavaju da njihova primjena bude suprotna redovnom korištenju kompjuterskog programa ili da neopravdano nanosi štetu zakonitim interesima nosioca prava.

(4) Ugovorne odredbe suprotne odredbama ovog člana su ništave.

### **Član 107.**

### **(Posebne mjere zaštite)**

Povredom prava na kompjuterskom programu smatraju se naročito i sljedeće radnje:

- a) bilo koja distribucija primjerka kompjuterskog programa za koji se zna ili za koji se osnovano sumnja da povređuje autorsko pravo,
- b) posjedovanje primjerka kompjuterskog programa u komercijalne svrhe za koji se zna ili za koji se osnovano sumnja da povređuje autorsko pravo.

#### **Član 108.**

##### **(Primjena drugih pravnih propisa)**

Odredbe iz ovog odjeljka ne utiču na primjenu drugih propisa kojima se uređuju kompjuterski programi, kao što su propisi o patentu, žigu, zaštiti topografije integriranih kola, konkurenciji i poslovnoj tajni ili na ugovorne obaveze.

### **POGLAVLJE II. AUDIOVIZUELNA DJELA**

#### **Član 109.**

##### **(Opća odredba)**

Audiovizuelna djela, prema ovom zakonu, jesu kinematografski, televizijski, dokumentarni, crtani, reklamni i kratki muzički videofilmovi, te druga audiovizuelna djela izražena slikama koje u slijedu stvaraju utisak pokreta, sa zvukom ili bez zvuka, nezavisno od vrste nosača na kojem su fiksirana.

#### **Član 110.**

##### **(Pravo audiovizuelnog prilagođavanja)**

- (1) Pravo audiovizuelnog prilagođavanja je isključivo pravo da se izvorno djelo preradi ili uključi u audiovizuelno djelo.
- (2) Zaključenjem ugovora o audiovizuelnom prilagođavanju smatra se da je autor izvornog djela prenio na filmskog producenta pravo prerade i uključivanja izvornog djela u audiovizuelno djelo, svoja autorska imovinska prava na tom audiovizuelnom djelu, njegovom prijevodu, njegovim audiovizuelnim preradama i na fotografijama nastalim u vezi s produkcijom audiovizuelnog djela, ako ugovorom nije drugačije određeno.
- (3) Nezavisno od odredbe stava (2) ovog člana, autor izvornog djela zadržava:
- a) isključivo pravo novog audiovizuelnog prilagođavanja, ali tek nakon isteka deset godina od sklapanja ugovora iz stava (2) ovog člana,
  - b) isključivo pravo daljnje prerade audiovizuelnog djela u bilo koji drugi umjetnički oblik,
  - c) pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup primjerka audiovizuelnog prilagođenog djela.
- (4) Autor se ne može odreći prava iz stava (3) ovog člana.

### **Član 111.**

#### **(Koautori audiovizuelnog djela)**

- (1) Koautorima audiovizuelnog djela smatraju se:
- a) autor prilagođavanja,
  - b) glavni režiser,
  - c) autor scenarija,
  - d) autor dijaloga,
  - e) glavni snimatelj (direktor fotografije),
  - f) kompozitor filmske muzike, stvorene posebno za korištenje u tom djelu.



(2) Ako je crtež, odnosno animacija bitan element audiovizuelnog djela, koautorom tog djela smatra se i glavni crtač, odnosno glavni animator.

### **Član 112.**

#### **(Autori doprinosa audiovizuelnom djelu)**

Kompozitor muzike, glavni crtač i glavni animator, koji se ne smatraju koautorima audiovizuelnog djela prema odredbi člana 111. ovog zakona, kao i scenograf, kostimograf, slikar maski i montažer imaju prava na svojim individualnim doprinosima audiovizuelnom djelu (autori doprinosa).

### **Član 113.**

#### **(Ugovor o filmskoj produkciji)**

(1) Odnosi između filmskog producenta i koautora audiovizuelnog djela i autora doprinosa tom djelu, kao i odnosi između samih autora uređuju se ugovorom o filmskoj produkciji, koji mora biti u pisanoj formi.

(2) Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da su koautori isključivo i neograničeno prenijeli na filmskog producenta sva svoja autorska imovinska prava na audiovizuelnom djelu, njegovom prijevodu, njegovim audiovizuelnim preradama i fotografijama nastalim u vezi s produkcijom audiovizuelnog djela, ako ugovorom nije drugačije određeno.

(3) Koautorima audiovizuelnog djela pripada posebna naknada za svako preneseno autorsko imovinsko pravo ili drugo pravo autora.

(4) Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da su autori doprinosa isključivo i neograničeno prenijeli na filmskog producenta pravo korištenja njihovih doprinosa za dovršenje audiovizuelnog djela.

(5) Nezavisno od odredbi st. (1), (2) i (4) ovog člana:

a) koautori zadržavaju isključivo pravo daljnje prerade audiovizuelnog djela u drugi umjetnički oblik,

b) autori doprinosa zadržavaju pravo da svoje doprinose audiovizuelnom djelu odvojeno iskorištavaju, ako se time ne zadire u prava filmskog producenta,

c) koautori zadržavaju pravo na pravičnu naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup primjeraka audiovizuelnog djela.

(6) Koautori i autori doprinosa ne mogu se odreći prava iz stava (5) ovog člana.

(7) Filmski producent obavezan je da najmanje jednom godišnje šalje koautorima izvještaj o visini ostvarenih prihoda za svaki oblik dopuštenog korištenja audiovizuelnog djela.

#### **Član 114.**

##### **(Dovršenje audiovizuelnog djela)**

(1) Audiovizuelno djelo smatra se dovršenim kada je, u skladu s ugovorom između glavnog režisera i filmskog producenta, izrađen prvi standardni primjerak djela koje je predmet ugovora o produkciji.

(2) Zabranjeno je uništenje matrice prvog standardnog primjerka audiovizuelnog djela.

(3) Ako neki od koautora ili autora doprinosa odbije da nastavi sarađivati na stvaranju audiovizuelnog djela, ili ako zbog više sile nije u mogućnosti da nastavi tu saradnju, ne može se protiviti da se doprinos koji je već dao koristi za dovršenje tog djela. Takav autor ima odgovarajuća autorska prava na već učinjenom doprinosu audiovizuelnom djelu.

#### **Član 115.**

##### **(Raskid ugovora)**

(1) Ako filmski producent ne dovrši audiovizuelno djelo u roku od pet godina od dana sklapanja ugovora o produkciji, ili ako dovršeno audiovizuelno djelo ne počne da iskorištava u roku od dvije godine od dana njegovog dovršenja, koautori mogu tražiti raskid ugovora, ako nije ugovoren neki drugi rok.

(2) U slučaju iz stava (1) ovog člana, koautori djela i autori doprinosa zadržavaju pravo na naknadu.

#### **DIO PETI - SRODNA PRAVA**

## **POGLAVLJE I. PRAVA IZVOĐAČA**

### **Član 116.**

#### **(Izvođači)**

(1) Izvođači, u smislu ovog zakona, jesu glumci, pjevači, muzičari, plesači i druga lica koja glumom, pjevanjem, sviranjem, pokretima, recitiranjem ili interpretiranjem na drugi način izvode autorska ili folklorna djela.

(2) Kao izvođači, u smislu stava (1) ovog člana, smatraju se i režiseri pozorišnih predstava, dirigenti orkestara, vođe pjevačkih horova, te varijetetski i cirkuski umjetnici.

### **Član 117.**

#### **(Zastupnik grupe izvođača)**

(1) Izvođači koji učestvuju u grupi (članovi orkestra, hora, plesne ili glumačke grupe, ansambla i sl.) dužni su ovlastiti jednog od svojih članova kao svog zastupnika za davanje dozvola potrebnih za izvođenje i za ostvarivanje izvođačkih prava.

(2) Ovlaštenje iz stava (1) ovog člana mora biti u pisanoj formi i važi ako je postignuta saglasnost većine svih članova koji čine grupu izvođača.

(3) Odredbe st. (1) i (2) ovog člana ne primjenjuju se na dirigente, soliste, režisere pozorišnih predstava i glavne glumce koji nisu članovi grupe, ako ugovorom između njih i grupe nije drugačije određeno.

### **Član 118.**

#### **(Moralna prava izvođača)**

- (1) Izvođač koji individualno izvodi autorska ili folklorna djela ima isključivo pravo da bude priznat i naznačen kao izvođač, odnosno da odluči da li će njegovo ime ili druga oznaka identiteta biti navedeni pri korištenju njegove izvedbe.
- (2) Ako izvođači izvode autorska ili folklorna djela kao grupa, pravo iz stava (1) ovog člana pripada grupi kao cjelini i solistima.
- (3) Izvođači imaju isključivo pravo da se suprotstave svakom mijenjanju ili upotrebi njihove izvedbe ako bi se time vrijeđali njihova čast i ugled.

### **Član 119.**

#### **(Imovinska prava izvođača)**

Izvođač ima isključivo pravo:

- a) snimanja svog živog izvođenja,
- b) direktnog ili indirektnog reproduciranja snimka svog izvođenja na bilo koji način i u bilo kojem obliku,
- c) prenošenja javnosti svog živog izvođenja,
- d) radiodifuznog emitiranja svog živog izvođenja, osim reemitiranja od organizacije ili uz dozvolu organizacije koja vrši emitiranje,
- e) činjenja dostupnim javnosti snimaka svog izvođenja,
- f) distribuiranja primjeraka snimka svog izvođenja,
- g) davanja u zakup primjeraka snimka svog izvođenja.

### **Član 120.**

#### **(Naknada za privatnu upotrebu)**

Izvođač ima pravo na naknadu za privatno ili drugo vlastito reproduciranje, prema članu 36. stav (2) ovog zakona.

#### **Član 121.**

##### **(Naknada za javno saopćavanje i davanje u zakup snimka izvođenja)**

- (1) Izvođač ima pravo na udio u naknadi koja pripada proizvođaču fonograma za saopćavanje javnosti fonograma sa snimkom njegovog izvođenja.
- (2) Izvođač koji svoje pravo davanja u zakup snimka izvođenja prenese na proizvođača fonograma ili filmskog producenta zadržava pravo na pravičnu naknadu. Izvođač se ne može odreći prava na pravičnu naknadu za davanje u zakup.

#### **Član 122.**

##### **(Pretpostavka prijenosa prava na filmskog producenta)**

- (1) Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji smatra se da je izvođač isključivo i neograničeno prenio sva svoja izvođačka imovinska prava u vezi s njegovim izvođenjem na filmskog producenta, ako ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Za svako od imovinskih prava, prenesenih prema odredbama stava (1) ovog člana, izvođač ima pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta.
- (3) Izvođač se ne može odreći prava iz stava (2) ovog člana.

#### **Član 123.**

##### **(Korištenje izvođenja za dovršenje audiovizuelnog djela)**

Ako neki od izvođača odbije da završi svoj doprinos audiovizuelnom djelu, ili ako zbog više sile nije u mogućnosti da nastavi izvođenje, ne može se protiviti da se ostvareni dio izvođenja koristi za dovršenje audiovizuelnog djela. Takav izvođač ima odgovarajuća prava na već učinjeni doprinos audiovizuelnom djelu.

#### **Član 124.**

##### **(Izvođenje ostvareno u radnom odnosu)**

(1) Izvođenje nastalo u radnom odnosu označava izvođenje koje za vrijeme trajanja radnog odnosa kod određenog poslodavca ostvari izvođač - zaposlenik izvršavajući svoje radne obaveze ili prema uputstvima poslodavca.

(2) Na izvođenje ostvareno u radnom odnosu primjenjuju se na odgovarajući način odredbe člana 100. ovog zakona.

#### **Član 125.**

##### **(Trajanje prava)**

(1) Prava izvođača traju 50 godina od dana izvođenja. Ako je snimak izvođenja u tom roku zakonito izdat, ili zakonito saopćen javnosti, prava izvođača traju 50 godina od dana prvog izdanja ili prvog saopćavanja, zavisno od toga koji je dan bio ranije.

(2) Rok iz stava (1) ovog člana počinje teći od 1. januara godine koja slijedi poslije godine u kojoj je nastala činjenica od koje se računa početak roka.

### **POGLAVLJE II. PRAVA PROIZVOĐAČA FONOGRAMA**

#### **Član 126.**

##### **(Proizvođač fonograma)**

(1) "Proizvođač fonograma", u smislu ovog zakona, jeste fizičko ili pravno lice koje preduzme inicijativu i snosi odgovornost za prvo snimanje zvukova jednog izvođenja ili drugih zvukova, ili onoga što predstavlja zvukove.

(2) "Snimanje", u smislu ovog zakona, znači fiksiranje zvukova ili onoga što predstavlja zvukove na nosač s kojeg se oni mogu slušati, reproducirati ili saopćavati putem određenog uređaja.

(3) "Fonogram", u smislu ovog zakona, jeste snimak zvukova izvođenja ili drugih zvukova ili onoga što predstavlja zvukove, osim ako se radi o snimku koji je uključen, odnosno ugrađen u audiovizuelno djelo.

## **Član 127.**

### **(Prava proizvođača fonograma)**

Proizvođač fonograma ima isključivo pravo:

- a) direktnog ili indirektnog reproduciranja svojih fonograma, na bilo koji način i u bilo kojoj formi,
- b) distribuiranja svojih fonograma,
- c) davanja u zakup svojih fonograma,
- d) činjenja dostupnim javnosti svojih fonograma.

## **Član 128.**

### **(Pravo na naknadu za saopćavanje javnosti)**

(1) Ako se fonogram izdat u komercijalne svrhe koristi za radiodifuzno emitiranje ili neki drugi oblik saopćavanja javnosti, korisnik je za svako pojedinačno korištenje obavezan da plati proizvođaču fonograma jedinstvenu pravičnu naknadu.

(2) Polovinu naknade iz stava (1) ovog člana proizvođač fonograma dužan je da plati izvođačima čije je izvođenje snimljeno na korištenom fonogramu, ako ugovorom

između njih nisu određeni drugačiji udjeli.

(3) Za potrebe ovog člana, fonogrami koji su učinjeni dostupnim javnosti na način koji omogućava pojedincu pristup tim fonogramima s mjesta i u vrijeme koje sâm odabere smatraju se kao fonogrami izdati u komercijalne svrhe.

(4) Pravo na naknadu za saopćavanje javnosti fonograma traje 50 godina od dana njegovog objavljivanja pod uslovima da je on još uvijek zaštićen prema članu 125. ovog zakona.

#### **Član 129.**

##### **(Naknada za privatnu upotrebu)**

Proizvođač fonograma ima pravo na odgovarajuću naknadu za svako reproduciranje svojih fonograma za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu prema članu 36. stav (2) ovog zakona.

#### **Član 130.**

##### **(Trajanje prava)**

(1) Prava proizvođača fonograma traju 50 godina od dana prvog fiksiranja. Ako je fonogram u tom roku zakonito izdat, prava traju 50 godina od dana prvog izdanja. Ako fonogram u tom roku nije zakonito izdat, ali je zakonito saopćen javnosti, prava traju 50 godina od dana takvog prvog saopćavanja javnosti.

(2) Rok iz stava (1) ovog člana počinje teći od 1. januara godine koja slijedi poslije godine u kojoj je nastala činjenica od koje se računa početak roka.

### **POGLAVLJE III. PRAVA FILMSKIH PRODUCENATA**

#### **Član 131.**



**(Filmski producent i videogram)**

Filmski producent (proizvođač videograma) je fizičko ili pravno lice koje u svoje ime daje inicijativu, prikuplja finansijska sredstva, organizira, rukovodi i preuzima odgovornost za fiksiranje audiovizuelnog djela ili slijeda pomičnih slika praćenih zvukom ili bez zvuka (videogram).

**Član 132.****(Prava filmskog producenta)**

Filmski producent ima isključivo pravo:

- a) reproduciranja svojih videograma,
- b) distribuiranja svojih videograma,
- c) davanja u zakup svojih videograma,
- d) javnog prikazivanja svojih videograma,
- e) činjenja dostupnim javnosti svojih videograma.

**Član 133.****(Naknada za privatnu upotrebu)**

Filmski producent ima pravo na odgovarajuću naknadu za zvučno i vizuelno reproduciranje svojih videograma za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu prema članu 36. stav (2) ovog zakona.

**Član 134.**

**(Trajanje prava)**

Prava filmskog producenta traju 50 godina od dana prvog fiksiranja videograma. Ako je videogram u tom roku zakonito izdat ili zakonito saopćen javnosti, prava traju 50 godina od dana takvog prvog izdanja ili dana takvog prvog saopćavanja, zavisno od toga koji dan je bio ranije.

**POGLAVLJE IV. PRAVA ORGANIZACIJA ZA RADIODIFUZIJU****Član 135.****(Organizacija za radiodifuziju i emisije)**

- (1) Organizacija za radiodifuziju je pravno lice koje preduzima inicijativu i snosi odgovornost za proizvodnju emisije.
- (2) Emisija je zvučni, vizuelni, odnosno zvučno-vizuelni sadržaj pretvoren u električni, elektromagnetni ili drugi signal koji se emitira radi saopćavanja javnosti.

**Član 136.****(Prava organizacija za radiodifuziju)**

Organizacija za radiodifuziju ima isključivo pravo:

- a) reemitiranja svojih emisija bežično ili putem žica,
- b) sekundarnog korištenja svojih emisija, u smislu člana 31. ovog zakona, ako se to radi uz naplatu ulaznica,

- c) snimanja svojih emisija,
- d) reproduciranja snimaka svojih emisija,
- e) distribuiranja snimaka svojih emisija,
- f) činjenja dostupnim javnosti svojih emisija.

#### **Član 137.**

##### **(Trajanje prava)**

Prava organizacije za radiodifuziju traju 50 godina od dana prvog emitiranja.

### **POGLAVLJE V. PRAVA IZDAVAČA**

#### **Član 138.**

##### **(Naknada za privatnu upotrebu)**

- (1) Izdavači imaju pravo na naknadu za reproduciranje svojih izdanja za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu prema članu 36. stav (3) ovog zakona.
- (2) Pravo na naknadu iz stava (1) ovog člana traje 50 godina od zakonitog izdanja djela.

#### **Član 139.**

##### **(Neobjavljena slobodna djela)**

(1) Lice koje prvi put zakonito izda ili saopći javnosti još neobjavljeno autorsko djelo na kojem su autorska prava već istekla stiče prava koja odgovaraju autorskim imovinskim pravima i drugim pravima autora prema ovom zakonu.

(2) Prava iz stava (1) ovog člana traju 25 godina od prvog zakonitog izdanja djela ili prvog zakonitog saopćavanja javnosti.

#### **Član 140.**

##### **(Kritička i naučna izdanja slobodnih djela)**

(1) Lice koje pripremi izdanje autorskog djela na kojem su autorska prava već istekla, a koje je rezultat naučnog istraživanja ili obrade i bitno se razlikuje od postojećih izdanja tog djela stiče prava koja odgovaraju autorskim imovinskim pravima i drugim pravima autora prema ovom zakonu.

(2) Prava iz stava (1) ovog člana traju 30 godina od prvog zakonitog izdanja djela.

#### **POGLAVLJE VI. PRAVA PROIZVOĐAČA BAZE PODATAKA**

#### **Član 141.**

##### **(Baza podataka i proizvođač baze podataka)**

(1) Baza podataka, u smislu ovog zakona, jeste zbirka samostalnih djela, podataka ili druge građe u bilo kojem obliku koja je sistematski ili metodički uređena i pojedinačno pristupačna putem elektronskih ili drugih sredstava i kod koje je pribavljanje, verifikacija ili predstavljanje njenog sadržaja tražilo kvalitativno ili kvantitativno značajno ulaganje ljudskih, tehničkih ili finansijskih sredstava.

(2) Proizvođač baze podataka je pravno ili fizičko lice koje preduzima inicijativu i preuzima rizik ulaganja sredstava, navedenih u stavu (1) ovog člana, u njeno izrađivanje.

(3) Zaštita baze podataka ili njenog sadržaja, prema odredbama ovog odjeljka, nezavisna je od njene zaštite autorskim pravom ili drugim pravima. Uključivanjem

građe u bazu podataka i njenim korištenjem ne smije se zadirati u prava koja postoje na toj građi.

#### **Član 142.**

##### **(Obim zaštite)**

(1) Zaštita baze podataka obuhvata:

a) cjelokupan sadržaj baze podataka,

b) svaki kvalitativno ili kvantitativno znatan dio sadržaja baze podataka,

c) kvalitativno ili kvantitativno neznatne dijelove sadržaja baze podataka ako se ti dijelovi koriste ponavljano i sistematski, pa je to suprotno redovnom korištenju baze podataka ili u nerazumnoj mjeri nanosi štetu zakonitim interesima njenog proizvođača.

(2) Zaštita se ne odnosi na kompjuterske programe koji su korišteni za izradu baze podataka ili za rad s bazama podataka koje su dostupne elektronskim putem.

#### **Član 143.**

##### **(Prava proizvođača baze podataka)**

Proizvođač baze podataka ima isključivo pravo:

a) reproduciranja svoje baze podataka,

b) distribuiranja primjeraka svoje baze podataka,

c) davanja u zakup primjeraka svoje baze podataka,

d) činjenja dostupnim javnosti svoje baze podataka,

e) drugog oblika saopćavanja javnosti svoje baze podataka.

#### **Član 144.**

##### **(Prava i obaveze ovlaštenih korisnika)**

(1) Ovlašteni korisnik objavljene baze podataka ili njenog primjerka može se slobodno koristiti kvalitativno ili kvantitativno neznatnim dijelovima njenog sadržaja u bilo koju svrhu. Ako je korisnik ovlašten samo u pogledu dijela baze podataka, ovaj stav se primjenjuje samo na taj dio.

(2) Ovlašteni korisnik objavljene baze podataka ne smije obavljati radnje koje su suprotne uobičajenom korištenju te baze ili koje u nerazumnoj mjeri nanose štetu zakonitim interesima njenog proizvođača.

(3) Ovlašteni korisnik objavljene baze podataka ne smije nanijeti štetu autorskom ili srodnim pravima u pogledu dijela ili predmeta zaštite koji su sadržani u bazi podataka.

(4) Ugovorne odredbe koje su suprotne odredbama ovog člana su ništave.

#### **Član 145.**

##### **(Ograničenja prava proizvođača baze podataka)**

(1) Ovlašteni korisnik objavljene baze podataka može se slobodno koristiti znatnim dijelovima njenog sadržaja u slučaju:

a) privatne ili druge vlastite upotrebe baze podataka koja nije elektronska, ako postoje uslovi iz člana 46. ovog zakona,

b) nastave, ako postoje uslovi iz člana 45. ovog zakona.

(2) Upotreba baze podataka je slobodna u provođenju zadataka javne sigurnosti i u službenim postupcima, ako postoje uslovi iz člana 53. ovog zakona.

#### **Član 146.**

### **(Trajanje prava)**

(1) Prava proizvođača baze podataka traju 15 godina od završetka njene izrade. Ako je u tom roku baza podataka zakonito objavljena, prava traju 15 godina od takvog prvog objavljivanja.

(2) Svaka kvalitativno ili kvantitativno znatna izmjena sadržaja baze podataka, uključujući izmjenu nastalu akumuliranjem postepenih dopuna, brisanja ili izmjena, koja se može smatrati kao kvalitativno ili kvantitativno novo znatno ulaganje u tu bazu podataka, prouzrokuje početak ponovnog roka trajanja zaštite iz stava (1) ovog člana.

## **DIO ŠESTI - OSTVARIVANJE PRAVA**

### **POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE**

#### **Član 147.**

#### **(Način ostvarivanja prava)**

(1) Autor može da ostvaruje svoja autorska prava sâm ili posredstvom zastupnika. Zastupnik može da bude fizičko ili pravno lice kojeg autor ovlasti za zastupanje.

(2) Autorska prava mogu se ostvarivati za svako pojedinačno autorsko djelo (individualno ostvarivanje prava) ili za više autorskih djela više autora zajedno (kolektivno ostvarivanje prava).

(3) Kolektivno ostvarivanje prava uređuje se posebnim zakonom uz odgovarajuću primjenu odredbi ovog zakona.

#### **Član 148.**

**(Individualno ostvarivanje prava posredstvom zastupnika)**

(1) Individualno ostvarivanje autorskih prava posredstvom zastupnika obuhvata zastupanje autora u pravnim poslovima s korisnicima, odnosno naručiocima njihovih djela, uključivši naplatu autorskih naknada i zastupanje autora u sudskim ili drugim službenim postupcima radi zaštite njihovih autorskih prava.

(2) Ako autor ostvaruje svoja autorska prava pred sudom ili drugim državnim organom posredstvom zastupnika koji je pravno lice, takav zastupnik ima pravo tražiti nagradu za svoje usluge i vraćanje troškova u vezi s obavljanjem tih usluga prema važećoj advokatskoj tarifi, ako ovlašteno lice pravnog lica ispunjava uslove za zastupanje pred sudovima ili drugim državnim organima.

**Član 149.****(Srodna prava)**

Odredbe ovog poglavlja važe na odgovarajući način i za srodna prava.

**POGLAVLJE II. ZAŠTITA PRAVA****Odjeljak A. Opće odredbe****Član 150.****(Ovlaštena lica)**

(1) Lice čija su prava iz ovog zakona povrijeđena može tražiti zaštitu tih prava i naknadu štete od njihovog povredioca prema općim pravilima o naknadi štete, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.



(2) Jednaku zaštitu može tražiti lice kojem prijete stvarna opasnost da će njegova prava iz ovog zakona biti povrijeđena.

#### **Član 151.**

##### **(Solidarnost ovlaštenika i povredioca)**

(1) Ako je više lica ovlašteno da traži zaštitu prava, svako od njih može da traži zaštitu tog prava u cjelini.

(2) Ako je više lica povrijedilo pravo iz ovog zakona, svako od njih odgovara za načinjenu povredu u cjelini.

#### **Član 152.**

##### **(Zaštita tehničkih mjera)**

(1) Smatra se da je lice povrijedilo isključiva prava iz ovog zakona ako zaobiđe efektivne tehničke mjere koje služe za zaštitu autorskih djela ili predmeta srodnih prava.

(2) Smatra se da je lice povrijedilo isključiva prava iz ovog zakona ako proizvede, uveze, distribuira, proda, dâ u zakup, oglašava za prodaju ili daje u zakup ili posjeduje za komercijalne svrhe tehnologiju, uređaj, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program, ili pruža usluge, koje:

a) se predstavljaju, oglašavaju ili se njima trguje radi omogućavanja zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera, ili

b) imaju samo ograničen komercijalni značaj ili upotrebljivost za druge svrhe osim za zaobilaženje efektivnih tehničkih mjera, ili

c) su prvenstveno zamišljeni, proizvedeni, izrađeni, sastavljeni, prilagođeni ili učinjeni radi zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera.

(3) Tehničke mjere, u smislu ovog zakona, označavaju svaku tehnologiju, uređaj, sredstvo, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program koji su u normalnom toku svoje primjene namijenjeni da sprečavaju ili ograničavaju radnje koje nosilac prava iz ovog zakona nije dopustio. Te mjere smatraju se "efektivnim" kada nosioci prava iz ovog zakona korištenje svojih autorskih djela ili predmeta srodnih prava ograničavaju putem kontrole pristupa ili putem zaštitnog postupka kao što su enkripcija, deformacija ili druga transformacija autorskog djela ili predmeta srodnih prava, ili putem mehanizma za kontrolu umnožavanja kojima se postiže cilj zaštite.

(4) Odredbe ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se i na tehnologiju, uređaj, sredstvo, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program napravljen za

uklanjanje ili izmjenu elektronskih podataka o upravljanju pravima (član 153.).

(5) Radnje spomenute u odredbama ovog člana ne predstavljaju povredu prava ako se izvrše u pojedinačnom konkretnom slučaju radi provođenja zadataka javne sigurnosti ili bilo kojeg službenog postupka.

### **Član 153.**

#### **(Zaštita podataka o upravljanju pravima)**

(1) Smatra se da je lice povrijedilo isključiva prava iz ovog zakona ako bez dozvole nosioca prava učini neku od sljedećih radnji kojima se uzrokuje, omogućava, olakšava ili prikriva povreda prava iz ovog zakona:

- a) uklanjanje ili izmjena bilo kojeg elektronskog podatka za upravljanje pravima,
- b) reproduciranje, distribuiranje, uvoz radi daljnjeg distribuiranja, davanje u zakup, činjenje dostupnim ili saopćavanje javnosti autorskih djela ili predmeta srodnih prava s kojih su elektronski podaci o upravljanju pravima uklonjeni ili izmijenjeni.

(2) Podaci o upravljanju pravima iz stava (1) ovog člana jesu podaci koje je naveo nosilac prava i kojima se identificiraju: autorsko djelo, odnosno predmet zaštite srodnog prava, autor ili drugi nosilac prava, uslovi korištenja djela, kao i brojke ili kodovi koji predstavljaju takve podatke, ako su navedeni na primjerku autorskog djela ili predmeta srodnog prava, ili se pojavljuju u vezi s njihovim saopćavanjem javnosti.

### **Član 154.**

#### **(Obaveza naznačavanja)**

Nosilac prava, uvoznik ili drugo lice koje je primijenilo tehničke mjere ili koje ima ovlaštenje i mogućnost da ih otkloni mora na svakom primjerku autorskog djela ili predmeta srodnih prava, izrađenom ili uvezenom u komercijalne svrhe, jasno i vidljivo naznačiti upotrebu tehničkih mjera prema ovom zakonu i navesti:

- a) podatke o upotrijebljenoj tehničkoj mjeri i njenim učincima,
- b) svoje ime, odnosno firmu i kontakt-adresu za omogućavanje efektivnog provođenja člana 155. stav (1) ovog zakona.

## Član 155.

### (Ostvarivanje sadržajnih ograničenja prava)

(1) Nosioc prava koji koristi tehničke mjere, prema ovom zakonu, mora licima koja imaju zakonit pristup primjerku autorskog djela ili predmeta srodnih prava, na njihov zahtjev, u najkraćem mogućem vremenu omogućiti da ostvare sadržajna ograničenja prava iz stava (3) ovog člana, izmjenom ili otklanjanjem tehničke mjere ili na drugi način.

(2) Ako nosilac prava ne postupi prema odredbi stava (1) ovog člana, tvrdeći da uslovi iz stava (3) ovog člana ne postoje, lica koja hoće da ostvare sadržajna ograničenja prava mogu tražiti medijaciju. Medijacija se može tražiti i bez sporazuma o medijaciji. U medijacionom postupku koriste se na odgovarajući način odredbe o medijaciji iz zakona koji uređuje kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava.

(3) Uzimajući u obzir uslove iz ovog zakona, uključujući mogućnost plaćanja naknade, sadržajna ograničenja prava, prema odredbama stava (1) ovog člana, mogu se ostvarivati u slučaju:

- a) korištenja od invalidnih lica (član 42.),
- b) korištenja radi nastave (član 45.),
- c) privatnog i drugog vlastitog reproduciranja (član 46.),
- d) službenih postupaka (član 53.),
- e) efemernih snimaka radiodifuznih organizacija (član 77. stav (2)).

(4) St. (1), (2) i (3) ovog člana ne odnose se na tehničke mjere upotrijebljene za:

- a) ispunjenje obaveza nosioca prava iz stava (1) ovog člana, uključujući provođenje ugovora zaključenih u tu svrhu,
- b) zaštićena djela koja se na osnovu odgovarajućeg ugovora koriste u smislu odredbi člana 32. ovog zakona.

### Odjeljak B. Sudska zaštita

## Član 156.

### (Obim prava na zaštitu)

(1) Ako je isključivo pravo iz ovoga zakona povrijeđeno, nosilac tog prava može zahtijevati:

- a) utvrđivanje učinjene povrede,
- b) zabranu daljnjeg vršenja učinjene povrede i budućih sličnih povreda prestankom ili suzdržavanjem od radnji koje to pravo vrijeđaju,
- c) uklanjanje stanja nastalog povredom prava,
- d) povlačenje predmeta povrede iz privrednih tokova uz uvažavanje interesa trećih savjesnih lica,
- e) potpuno uklanjanje predmeta povrede iz privrednih tokova,
- f) uništenje predmeta povrede,
- g) uništenje sredstava koja su isključivo ili u pretežnoj mjeri namijenjena ili se upotrebljavaju za činjenje povreda i koja su vlasništvo povredilaca,
- h) prepuštanje predmeta povrede nosiocu prava uz plaćanje troškova proizvodnje,
- i) objavljivanje presude.

(2) Pri odlučivanju o zahtjevima iz stava (1) tač. c) do h) ovog člana sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, naročito srazmjernost između težine učinjene povrede i zahtjeva, kao i interes ovlaštenog lica da se osigura efektivna zaštita prava. Odredbe stava (1) tač. c) i f) ovog člana ne primjenjuju se na izgrađene arhitektonske objekte, osim ako je uništenje objekta svrsishodno, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito manju vrijednost objekta.

(3) U postupku protiv lica čije su usluge bile upotrijebljene za povredu prava, a postojanje te povrede već je pravosnažno ustanovljeno u postupku prema trećem licu, pretpostavlja se da povreda prava postoji.

## Član 157.

**(Naknada štete)**

- (1) Za sve povrede prava iz ovog zakona važe opća pravila o naknadi štete i odgovornosti za štetu, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Povredilac prava dužan je platiti nosiocu prava odštetu u obimu koji se određuje prema općim pravilima o naknadi štete, ili u obimu koji odgovara ugovorenoj ili uobičajenoj naknadi za zakonito korištenje djela ili predmeta srodnih prava određene vrste.

**Član 158.****(Penal)**

- (1) Ako je autorsko imovinsko pravo iz ovog zakona povrijeđeno namjerno ili krajnjom nepažnjom, nosilac prava može od povredioca tražiti naknadu do trostrukog iznosa ugovorene, a ako nije ugovorena, od odgovarajuće uobičajene naknade.
- (2) Pri odlučivanju o zahtjevu za plaćanje penala sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito obim nastale štete, stepen krivice povredioca, obim ugovorene ili uobičajene naknade i preventivni cilj penala.
- (3) Ako je nastala šteta veća od penala iz stava (1) ovog člana, nosilac prava ovlašten je da traži razliku do iznosa naknade potpune štete.

**Član 159.****(Nematerijalna šteta)**

Nezavisno od naknade imovinske štete, kao i u slučaju da takve štete nema, autor ili izvođač mogu tražiti da se dosudi pravična novčana odšteta za pretrpljenu duševnu bol zbog povrede moralnih prava. Pri odlučivanju o zahtjevu sud će uzimati u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito intenzitet i trajanje duševne boli uzrokovane povredom moralnih prava.

**Član 160.**

**(Privremene mjere)**

(1) Sud će odrediti privremenu mjeru radi osiguranja zahtjeva prema odredbama ovog zakona ako predlagač učini vjerovatnim:

- a) da je nosilac prava iz ovog zakona i
- b) da je njegovo pravo povrijeđeno ili da prijeti stvarna opasnost od povrede.

(2) Nosilac prava mora učiniti vjerovatnom i jednu od sljedećih pretpostavki:

- a) opasnost da će ostvarivanje zahtjeva biti onemogućeno ili znatno otežano,
- b) da je privremena mjera potrebna radi sprečavanja nastanka štete koju će kasnije biti teško popraviti, ili
- c) da pretpostavljeni povredilac, donošenjem privremene mjere koja bi se kasnije u postupku pokazala kao neopravdana, ne bi pretrpio veće negativne posljedice od onih koje bi bez donošenja takve privremene mjere pretrpio nosilac prava.

(3) Nosilac prava koji predlaže da se donese privremena mjera bez prethodnog obavještanja i saslušanja suprotne strane dužan je, osim uslova iz st. (1) i (2) ovog člana, da učini vjerovatnim da bi bilo kakvo odgađanje donošenja privremene mjere prouzrokovalo nosiocu prava nastanak štete koju bi bilo teško popraviti. U slučaju donošenja privremene mjere prema odredbama ovog stava, sud će rješenje o privremenoj mjeri dostaviti suprotnoj strani odmah poslije njenog provođenja.

(4) Nosilac prava ne mora dokazivati opasnost da će ostvarivanje zahtjeva biti onemogućeno ili znatno otežano ako učini vjerovatnim da će predložena privremena mjera pretpostavljenom povrediocu uzrokovati samo neznatnu štetu. Uzima se da opasnost postoji ako bi trebalo ostvarivati zahtjeve u inozemstvu.

(5) Sud može odrediti za osiguranje zahtjeva, prema stavu (1) ovog člana, bilo koju privremenu mjeru kojom se može postići cilj osiguranja, a naročito:

- a) da se pretpostavljenom povrediocu zabrane radnje kojima se povređuje pravo iz ovog zakona,
- b) da se oduzmu, uklone iz prometa i pohrane predmeti povrede i sredstva povrede koji su isključivo ili u pretežnoj mjeri namijenjeni, odnosno upotrebljavaju se za činjenje povreda.

(6) Ako je mjera određena prije podnošenja tužbe, sud će u rješenju odrediti i rok u kojem predlagač mora da podnese tužbu radi opravdanja te mjere. Rok ne može biti duži od 20 radnih dana, odnosno 31 kalendarskog dana od dana dostavljanja rješenja predlagaču, zavisno od toga koji rok ističe kasnije.

(7) Sud mora odlučiti o prigovoru protiv rješenja o privremenoj mjeri u roku od 30 dana od dana podnošenja odgovora na prigovor, odnosno od isteka roka za podnošenje tog odgovora.

(8) U postupku za donošenje privremene mjere primjenjuju se odredbe zakona o parničnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

### **Član 161.**

#### **(Osiguranje dokaza)**

(1) Sud će donijeti rješenje o osiguranju dokaza ako predlagač učini sudu vjerovatnim:

- a) da je nosilac prava iz ovog zakona,
- b) da je njegovo pravo povrijeđeno ili da prijete stvarna opasnost od povrede,
- c) da će dokazi o toj povredi biti uništeni ili kasnije neće moći biti izvedeni.

(2) Nosilac prava koji traži da se donese rješenje o osiguranju dokaza bez prethodnog obavještanja i saslušanja suprotne strane dužan je da, osim uslova iz stava (1) ovog člana, učini vjerovatnim i postojanje opasnosti da će dokazi o povredi, zbog radnji protivnika, biti uništeni, ili se kasnije neće moći izvesti. U slučaju donošenja odluke o osiguranju dokaza prema odredbama ovog stava, sud će rješenje o osiguranju dostaviti suprotnoj strani odmah poslije izvođenja dokaza.

(3) Sud može rješenjem iz stava (1) ovog člana odrediti da se izvede bilo koji dokaz, a naročito:

- a) uviđaj prostorija, poslovne dokumentacije, inventara, baza podataka, kompjuterskih memorijskih jedinica ili drugih stvari,
- b) oduzimanje uzoraka predmeta povrede,
- c) pregled i predaju dokumenata,
- d) određivanje i saslušanje vještaka,
- e) saslušanje svjedoka.

(4) Osiguranje dokaza može se tražiti i poslije pravosnažno okončanog postupka, ako je to potrebno radi pokretanja postupka prema vanrednim pravnim lijekovima ili za vrijeme takvog postupka.

(5) U postupku osiguranja dokaza, prema odredbama ovog člana, primjenjuju se odredbe zakona o parničnom postupku, a koje se odnose na sudske mjere osiguranja, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Postupak osiguranja dokaza je hitan.

(6) Ako se kasnije pokaže da je prijedlog za osiguranje dokaza neopravdan ili ako nosilac prava taj prijedlog ne opravda, suprotna strana ima pravo tražiti:

- a) vraćanje oduzetih predmeta,
- b) zabranu upotrebe pribavljenih informacija,
- c) naknadu štete.

(7) Sud mora u postupku osiguranja dokaza, prema odredbama ovog člana, osigurati zaštitu povjerljivih podataka stranaka i voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zloupotrebljava isključivo s namjerom pribavljanja povjerljivih podataka suprotne strane.

## **Član 162.**

### **(Dužnost obavještanja)**

(1) Sud može u toku parnice, zbog povrede prava iz ovog zakona, na osnovu opravdanog zahtjeva jedne od stranaka odrediti povrediocu prava da dostavi podatke o izvoru i distribucionim kanalima robe ili usluga kojima se povređuje pravo iz ovog zakona.

(2) Sud može odrediti da podatke iz stava (1) ovog člana dostave sudu i lica koja u obimu komercijalne djelatnosti:

- a) posjeduju robu za koju se sumnja da se njome povređuje pravo iz ovog zakona, ili
- b) koriste usluge za koje se sumnja da se njima povređuje pravo iz ovog zakona, ili
- c) daju usluge za koje se sumnja da se njima povređuje pravo iz ovog zakona.

(3) Uzima se da je neka radnja preduzeta u obimu komercijalne djelatnosti ako je preduzeta za pribavljanje posredne ili neposredne ekonomske koristi. Pojam komercijalne djelatnosti ne obuhvata radnje savjesnih krajnjih potrošača.



(4) Sud može odrediti da podatke iz stava (1) ovog člana dostavi sudu i lice koje je od nekog od lica navedenih u stavu (2) ovog člana označeno kao umiješano u proizvodnju, izradu i distribuciju robe ili davanje usluga za koje se sumnja da se njima povređuje pravo iz ovog zakona.

(5) Podaci traženi na osnovu stava (1) ovog člana mogu obuhvatati:

a) ime, adresu, odnosno firmu i sjedište proizvođača, izrađivača, distributera, dobavljača i drugih prethodnih posjednika robe, odnosno davalaca usluga, kao i namjeranih prodavača na veliko i malo,

b) podatke o količinama proizvedene, izrađene, isporučene, primljene ili naručene robe ili usluga, kao i o cijenama ostvarenim za odnosnu robu i usluge.

### **Član 163.**

#### **(Izvođenje dokaza)**

(1) Ako sud odluči da će izvesti predloženi dokaz koji se nalazi kod suprotne strane, ta strana dužna je na zahtjev suda predati dokazna sredstva kojima raspolaže.

(2) Stav (1) ovog člana odnosi se i na bankovnu, finansijsku i poslovnu dokumentaciju koja je pod kontrolom suprotne strane, ako se radi o povredi koja dostiže obim komercijalne djelatnosti.

(3) U postupku izvođenja dokaza primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak, osim ako je ovim zakonom drugačije određeno.

(4) Sud mora poslije izvođenja dokaza, prema stavu (1) ovog člana, osigurati zaštitu povjerljivih podataka stranaka i voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zloupotrebljava isključivo s namjerom pribavljanja povjerljivih podataka suprotne stranke.

## **POGLAVLJE III. MJERE ZA OSIGURANJE ZAŠTITE PRAVA**

### **Odjeljak A. Deponiranje i evidencija autorskih djela**

### **Član 164.**

### **(Deponiranje autorskih djela)**

- (1) S ciljem očuvanja dokaza ili iz drugih razloga, nosilac prava iz ovog zakona može deponirati originale ili primjerke svojih autorskih djela ili predmeta svojih srodnih prava u Institutu za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine. Deponiranje djela upisuje se u knjigu evidencije autorskih djela koju vodi Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.
- (2) Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da prava na djelima i predmetima srodnih prava koja su upisana u knjigu evidencije autorskih djela iz stava (1) ovog člana postoje i pripadaju licu koje je tamo naznačeno kao njihov nosilac.
- (3) Knjiga evidencije autorskih djela je javna i jedinstvena za cjelokupnu teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (4) Ako postoji sumnja o tome da li se radi o djelu ili predmetu srodnog prava prikladnom za upis u knjigu evidencije autorskih djela, mišljenje o tome daje Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.
- (5) Odredbe ovog člana nemaju uticaja na postojanje i zaštitu prava iz ovog zakona.
- (6) Bliže propise o načinu i formi deponiranja djela, te upisu u knjigu evidencije autorskih djela donosi Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

### **Član 165.**

#### **(Znaci o zadržanim isključivim pravima)**

- (1) Nosilac isključivih prava iz ovog zakona može na original ili primjerke svog djela staviti znak © ispred svog imena ili firme i godinu objavljivanja.
- (2) Nosilac isključivih prava na fonogramima iz ovog zakona može na originalu ili primjercima svog izdanog fonograma, odnosno na njihovoj ambalaži, staviti znak (P) ispred svog imena ili firme i godinu prvog izdanja.
- (3) Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da postoje isključiva prava na djelima, odnosno fonogramima koji nose takvu oznaku i da pripadaju licu koje je uz takav znak navedeno.
- (4) Odredbe ovog člana nemaju uticaja na postojanje i zaštitu prava iz ovog zakona.

## **Odjeljak B. Carinske mjere**

### **Član 166.**

#### **(Zahtjev nosioca prava)**

(1) Nosilac isključivih prava prema ovom zakonu, koji opravdano sumnja da će doći do uvoza ili izvoza robe koja je proizvedena suprotno odredbama ovog zakona, može kod organa nadležnog za carinske poslove (carinski organ) podnijeti zahtjev za zaštitu svojih prava putem carinskih mjera privremenog zadržavanja robe od daljnjeg puštanja u promet.

(2) Zahtjev za zaštitu prava, prema stavu (1) ovog člana, mora da sadrži naročito:

- a) podatke o podnosiocu zahtjeva i o nosiocu isključivog prava iz ovog zakona, ako se ne radi o istom licu,
- b) detaljan opis robe, koji omogućava carinskoj ispostavi da je identificira,
- c) dokaze o tome da je podnosilac zahtjeva, odnosno njegov ovlaštenik, nosilac isključivog prava iz ovog zakona u vezi s tom robom,
- d) dokaze o tome da je isključivo pravo vjerovatno povrijeđeno,
- e) druge podatke važne za odlučivanje o zahtjevu kojim raspolaže podnosilac, kao što su podaci o lokaciji robe i njenoj destinaciji, očekivani datum dolaska ili odlaska pošiljke, podaci o sredstvu transporta, podaci o uvozniku, izvozniku, primaocu i sl.,
- f) vremenski period u kojem će carinske ispostave postupati prema zahtjevu i koji ne može biti duži od dvije godine od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Carinski organ može prije donošenja odluke kojom udovoljava zahtjevu iz stava (1) ovog člana tražiti od nosioca prava da položi osiguranje za troškove pohranjivanja i prijevoza robe, kao i za naknadu štete koja bi mogla da nastane carinskom organu u vezi s robom.

(4) Ako carinski organ udovolji zahtjevu iz stava (1) ovog člana, on o tome obavještava sve carinske ispostave i nosioca prava.

### **Član 167.**

### **(Postupak nakon privremenog zadržavanja robe)**

(1) Ako carinska ispostava pri provođenju carinskog postupka nađe robu koja odgovara opisu robe iz odluke carinskog organa, ona će tu robu privremeno zadržati od daljnjeg puštanja u promet. Odluka o privremenom zadržavanju robe uručuje se njenom uvozniku. U odluci o zadržavanju robe određuje se da se vlasnik robe, odnosno lice koje je ovlašteno za raspolaganje robom, u roku od deset radnih dana od dana privremenog zadržavanja, može izjasniti o tome da li se radi o krivotvorenoj robi, odnosno drugoj povredi prava iz ovog zakona.

(2) Ako carinska ispostava koja je robu privremeno zadržala ne primi pisano izjašnjenje vlasnika ili lica koje je ovlašteno da raspolaže robom u roku iz stava (1) ovog člana, ona može na zahtjev i o trošku nosioca prava da robu oduzme i uništi.

(3) Ako vlasnik robe ili lice koje je ovlašteno da raspolaže robom, u roku iz stava (1) ovog člana, podnese izjavu da se ne radi o krivotvorenoj robi, odnosno drugoj povredi prava iz ovog zakona, nosilac prava može u roku od deset radnih dana od prijema obavještenja o takvoj izjavi da podnese tužbu zbog povrede prava. Ako posebne okolnosti slučaja to opravdavaju, carinski organ može, na zahtjev nosioca prava, odrediti dodatni rok za podnošenje tužbe, koji ne može biti duži od deset radnih dana.

(4) Nosilac prava ili lice koje on ovlasti može za vrijeme privremenog zadržavanja izvršiti pregled i kontrolu robe i prateće dokumentacije u obimu koji je potreban za utvrđivanje njegovih zahtjeva i za ostvarivanje sudske zaštite njegovih prava uz osiguranje zaštite povjerljivih podataka. Pravo da izvrši pregled i kontrolu robe ima i njen uvoznik.

(5) Ako nosilac prava ne podnese tužbu, u skladu sa stavom (3) ovog člana, privremeno zadržana roba pušta se u traženu carinski dopuštenu upotrebu, odnosno promet.

(6) Ako nosilac prava pokrene sudski postupak, u skladu s odredbama stava (3) ovog člana, carinska ispostava donosi odluku o pljenidbi robe do donošenja pravosnažne sudske odluke.

### **Član 168.**

#### **(Postupak po službenoj dužnosti)**

(1) Ako carinska ispostava pri provođenju carinskog postupka u vezi s uvozom ili izvozom robe opravdano sumnja da su određenom robom povrijeđena prava iz ovog zakona, ona će privremeno zadržati puštanje te robe u promet i o tome obavijestiti carinski organ.

(2) Carinski organ pismeno obavještava nosioca prava o zadržavanju robe, sumnji da se radi o povredi njegovih prava i o mogućnosti da podnese zahtjev prema članu 166. ovog zakona, u roku od pet radnih dana od dana zadržavanja robe.

(3) Ako nosilac prava podnese zahtjev, u skladu sa stavom (2) ovog člana, roba se zadržava do donošenja odluke carinskog organa. Ako carinski organ udovolji zahtjevu iz člana 166. ovog zakona, roba se privremeno zadržava narednih deset radnih dana. Nosilac prava u tom roku mora provesti radnje iz člana 167. stav (4) ovog zakona.

(4) Odredbe čl. 167. i 168. ovog zakona ne primjenjuju se na uvoz ili izvoz robe u malim količinama namijenjenim za privatnu i nekomercijalnu upotrebu, koje se unose ili iznose kao dio ličnog prtljaga ili se šalju u malim pošiljkama.

### **Član 169.**

#### **(Primjena drugih carinskih propisa)**

(1) Na carinski postupak u vezi s robom kojom se povređuju prava iz ovog zakona primjenjuju se na odgovarajući način ostali važeći carinski propisi.

(2) Propise o provođenju carinskih mjera iz ovog odjeljka Zakona donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine.

(3) Carinski postupak u vezi s robom kojom se povređuju prava iz ovog zakona je hitan.

### **DIO SEDMI - PREKRŠAJNE ODREDBE**

### **Član 170.**

#### **(Prekršaj)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 200.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 20.000 KM kaznit će

se za prekršaj preduzetnik ako:

- a) bez prijenosa odgovarajućeg autorskog imovinskog prava, kada je takav prijenos potreban prema odredbama ovog zakona, reproducira, distribuira, dâ u zakup, javno izvede, javno prenese, javno prikaže, javno saopći s fonograma ili videograma, radiodifuziono emitira, radiodifuziono reemitira, sekundarno koristi, emitira, učini dostupnim javnosti, preradi, audiovizuelno prilagodi ili na drugi način iskoristi autorsko djelo, odnosno njegov primjerak (čl. 21. do 33. i član 110. ovog zakona),
- b) posjeduje primjerak kompjuterskog programa u komercijalne svrhe, a pri tome zna ili bi trebalo da zna da se radi o primjerku kojim se povređuje autorsko pravo (član 107. tačka b) ovog zakona),
- c) bez prijenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prijenos potreban prema odredbama ovog zakona, reproducira, snimi, javno prenese ili radiodifuziono emitira živo izvođenje ili reproducira, učini dostupnim javnosti, distribuira ili dâ u zakup fonogram ili videogram sa snimljenim izvođenjem ili na drugi način iskoristi izvođenje (član 119. ovog zakona),
- d) bez prijenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prijenos potreban prema odredbama ovog zakona, reproducira, distribuira, dâ u zakup, učini dostupnim javnosti ili na drugi način iskoristi fonogram ili videogram (čl. 127. i 132. ovog zakona),
- e) bez prijenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prijenos potreban prema odredbama ovog zakona, radiodifuziono reemitira, snimi, reproducira, distribuira, učini dostupnim javnosti ili na drugi način iskoristi emisiju, odnosno njen snimak (član 136. ovog zakona),
- f) bez prijenosa odgovarajućeg isključivog prava, kada je takav prijenos potreban prema odredbama ovog zakona, reproducira, distribuira, dâ u zakup, učini dostupnim javnosti, ili na drugi način iskoristi bazu podataka, odnosno njen primjerak (član 143. ovog zakona),
- g) ukloni ili preinači bilo koji elektronski podatak za upravljanje autorskim ili srodnim pravima (član 153. stav (1) tačka a) ovog zakona),
- h) reproducira, distribuira, uveze radi daljnjeg distribuiranja, dâ u zakup ili saopći javnosti autorsko djelo ili predmet srodnih prava, odnosno njihov primjerak s kojeg je elektronski podatak o upravljanju pravima na nedopušten način uklonjen ili preinačen (član 153. stav (1) tačka b) ovog zakona),
- i) zaobiđe efektivne tehničke mjere ili proizvede, uveze, distribuira, proda, dâ u zakup, oglasi za prodaju ili zakup, ili posjeduje za komercijalne svrhe tehnologiju, uređaj, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program, ili pruži uslugu s namjerom nedopuštenog zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera prema članu 152. stav (2) ovog zakona (član 152. st. (1) i (2) ovog zakona),
- j) proizvede, uveze, distribuira, proda, dâ u zakup, oglasi za prodaju ili zakup, ili posjeduje za komercijalne svrhe tehnologiju, uređaj, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program za uklanjanje ili preinačivanje elektronskog podatka o upravljanju pravima (član 152. stav (4) ovog zakona).

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu i kod preduzetnika.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana fizičko lice.

(4) Predmeti koji su nastali izvršenjem prekršaja iz stava (1) ovog člana bit će oduzeti i uništeni, a predmeti, odnosno uređaji namijenjeni ili upotrijebljeni za izvršenje tih prekršaja bit će oduzeti.

(5) Prekršajni postupak na osnovu odredbi ovog člana je hitan.

#### **Član 171.**

##### **(Zaštitna mjera)**

(1) Pravnom licu i preduzetniku koji učine prekršaj iz člana 170. stav (1) ovog zakona u obavljanju djelatnosti može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povređuje autorsko ili srodna prava u trajanju do jedne godine, ako je učinjeni prekršaj naročito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela ili drugih okolnosti učinjenog prekršaja.

(2) Pravnom licu i preduzetniku koji učine prekršaj iz člana 170. stav (1) ovog zakona u povratu izreći će se zaštitna mjera zabrane djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povređuje autorsko ili srodna prava u trajanju od najmanje jedne godine.

#### **Član 172.**

##### **(Novčane kazne za onemogućavanje ostvarivanja sadržajnih ograničenja prava)**

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ili preduzetnik ako licu koje ima zakoniti pristup primjerku autorskog djela ili predmetu srodnih prava ne osigura sredstva koja omogućuju ostvarivanje sadržajnih ograničenja prava iz člana 155. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu ili kod preduzetnika.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana fizičko lice.

#### **Član 173.**

### **(Inspekcijski nadzor)**

(1) Inspekcijski nadzor nad poštovanjem odredbi ovog zakona u dijelu obavljanja prometa robe i usluga u prvom stepenu vrše inspekcije u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležne za nadzor propisa iz oblasti prometa robe i usluga (tržišta), a u drugom stepenu ministarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležna za oblast prometa robe i usluga (tržišta).

(2) Inspekcije iz stava (1) ovog člana vrše inspekcijski nadzor posredstvom nadležnih tržišnih inspektorata.

### **Član 174.**

#### **(Ovlaštenja nadležnog tržišnog inspektora)**

(1) U provođenju inspekcijskog nadzora iz člana 173. ovog zakona nadležni tržišni inspektor, pored općih ovlaštenja propisanih zakonom i drugim propisima kojima se uređuje postupak inspekcijskog nadzora, ovlašten je i da:

- a) trajno oduzme robu namijenjenu prometu kojom se povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona i odredi njeno uništavanje u slučaju kada vlasnik robe ili drugo lice koje ovlašteno raspolaže robom samo izjavi da se radi o robi kojom se povređuje nečije isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona,
- b) privremeno oduzme robu namijenjenu prometu za koju se opravdano posumnja da povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona i obavijesti nosioca prava ili njegovog zastupnika da u roku od pet dana može predložiti trajno oduzimanje robe,
- c) trajno oduzme robu namijenjenu prometu i odredi njeno uništavanje o trošku nosioca prava, ako nosilac prava ili njegov zastupnik u slučaju iz tačke b) ovog stava izjavi i dokaže da se radi o robi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona,
- d) privremeno zabrani proizvodnju ili promet robe ili usluge za koju se opravdano posumnja da povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona i obavijesti nosioca prava ili njegovog zastupnika da u roku od pet dana može predložiti izricanje mjere zabrane proizvodnje prometa robe ili usluge,
- e) trajno zabrani proizvodnju i promet robe ili usluge licu koje je proizvelo ili stavilo u promet robu ili uslugu ako nosilac prava ili njegov zastupnik u slučaju iz tačke d) ovog stava izjavi ili dokaže da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona.

(2) Osim mjera iz stava (1) tač. c) i e) ovog člana, inspektor može licu koje je proizvelo ili stavljalo u promet robu ili uslugu kojom se povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona izreći i mjeru zabrane rada i obavljanja djelatnosti u trajanju od 30 do 90 dana.



(3) Nosilac prava ili njegov zastupnik može u slučajevima izricanja privremenih mjera iz stava (1) ovog člana izvršiti pregled robe i prateće dokumentacije u obimu koji je potreban za utvrđivanje činjenica bitnih za podnošenje prijedloga za preduzimanje daljnjih mjera inspekcijskog nadzora iz stava (1) ovog člana koje su trajnog karaktera.

(4) Obavještenje iz stava (1) ovog člana sadrži pouku o mogućnostima i uslovima za podnošenje prijedloga za preduzimanje daljnjih mjera inspekcijskog nadzora trajnog karaktera, obrazložene razloge zbog kojih se sumnja de se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko imovinsko pravo iz ovog zakona, detaljne podatke o robi, odnosno usluzi, vlasniku robe, odnosno pružaocu usluge, mjestu gdje se roba trenutno nalazi, odnosno gdje se usluga vrši i podatke bitne za kontakt nosioca prava sa inspekcijskim organima.

(5) Obavještenje iz stava (1) ovog člana dostavlja se nosiocu prava ili njegovom zastupniku u pisanoj formi, elektronskom poštom, telefaksom ili na drugi pogodan način kojim se osigurava hitnost u postupanju, a u opravdanim slučajevima može se saopćiti i usmeno.

(6) Izjava nosioca prava ili njegovog zastupnika iz stava (1) ovog člana, data u postupku inspekcijskog nadzora da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona, mora biti u pisanoj formi i ovjerena kod nadležnog organa i obavezno sadržavati i izjavu da prihvata potpunu odgovornost za nadoknadu štete u slučaju da se ne bude radilo o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona, a pored toga, u slučaju prijedloga za preduzimanje mjera iz stava (1) tačka c) ovog člana i izjavu da će snositi troškove uništavanja robe kad bude trajno oduzeta i određena za uništavanje.

(7) Privremene mjere iz stava (1) ovog člana prestaju, odnosno privremeno oduzeta roba vraća se, u slučajevima:

a) kad nosilac prava ili njegov zastupnik nije poznat ili nije dostupan,

b) kad nosilac prava ili njegov zastupnik ne traži ili u ostavljenom roku nije zatražio preduzimanje daljnjih mjera inspekcijskog nadzora,

c) kad nosilac prava ili njegov zastupnik ne da pismenu i ovjerenu izjavu da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona ili ne da izjavu koja ima sve potrebne elemente propisane u stavu (6) ovog člana,

d) kad nosilac prava ili njegov zastupnik ne dokaže da se radi o robi ili usluzi kojom se povređuje neko njegovo isključivo imovinsko pravo iz ovog zakona,

e) u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

## **DIO OSMI - PODRUČJE PRIMJENE ZAKONA**

### **Član 175.**

### **(Opće odredbe)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju autori kao i drugi nosioci autorskih ili srodnih prava koji su državljani Bosne i Hercegovine ili imaju svoje prebivalište ili sjedište u Bosni i Hercegovini.

(2) Druga strana fizička ili pravna lica (stranci) uživaju jednaku zaštitu kao lica iz stava (1) ovog člana, ako je to određeno međunarodnim ugovorom ili ovim zakonom, ili na osnovu materijalnog reciprociteta. Dok se ne dokaže suprotno, smatra se da materijalni reciprocitet postoji.

(3) Bez obzira na odredbe st. (1) i (2) ovog člana, zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju i stranci:

a) u pogledu moralnih prava u svakom slučaju,

b) u pogledu prava slijeđenja i prava na naknadu za privatno i drugo vlastito reproduciranje pod uslovom materijalnog reciprociteta.

### **Član 176.**

#### **(Autori)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim autora iz člana 175. ovog zakona, uživaju i autori:

a) čija su djela izdata u Bosni i Hercegovini prvi put, ili u roku od 30 dana od dana kada su bila izdata u nekoj drugoj državi,

b) audiovizuelnih djela čiji producent ima svoje sjedište ili prebivalište u Bosni i Hercegovini,

c) arhitektonskih djela sagrađenih na teritoriji Bosne i Hercegovine i djela likovnih umjetnosti koja se, kao nekretnina ili njen čvrsti sastavni dio, nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine.

(2) Ako su autorsko djelo stvorili koautori, zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju svi, ako barem jedan od njih ispunjava neki od uslova iz stava (1) ovog člana.

### **Član 177.**

**(Izvođači)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim izvođača iz člana 175. ovog zakona, uživaju i izvođači:

- a) čije se izvedbe održavaju na teritoriji Bosne i Hercegovine,
- b) čije su izvedbe snimljene na fonograme koji su zaštićeni prema ovom zakonu,
- c) čije su izvedbe, bez fiksiranja na fonograme, uključene u emisije radiodifuznih organizacija koje su zaštićene prema ovom zakonu.

(2) Ako u izvođenju učestvuje više izvođača, zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju svi pod uslovom da je barem jedan od njih državljanin Bosne i Hercegovine ili ima prebivalište u Bosni i Hercegovini.

**Član 178.****(Proizvođači fonograma, filmski producenti i izdavači)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim proizvođača fonograma i filmskih producenata iz člana 175. ovog zakona, uživaju i proizvođači fonograma i filmski producenti čiji je fonogram ili videogram prvi put snimljen u Bosni i Hercegovini.

(2) Zaštitu prema odredbama ovog zakona, osim izdavača iz člana 175. ovog zakona, uživaju i izdavači čije je izdanje izdano prvi put u Bosni i Hercegovini ili u roku od 30 dana od dana izdavanja u nekoj drugoj državi.

**Član 179.****(Radiodifuzne organizacije)**

Zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju, osim radiodifuznih organizacija iz člana 175. ovog zakona, i radiodifuzne organizacije koje emitiraju svoje emisije putem odašiljača koji se nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine.

## **Član 180.**

### **(Upoređivanje rokova trajanja prava)**

(1) Za strane autore koji uživaju zaštitu prema ovom zakonu važe rokovi trajanja tih prava iz ovog zakona s tim da ističu najkasnije na dan kada ističe zaštita u državi čiji su oni državljani i ne mogu biti duži od rokova prema ovom zakonu.

(2) Za strane nosioce srodnih prava koji uživaju zaštitu prema ovom zakonu važe rokovi trajanja tih prava iz ovog zakona s tim da ističu najkasnije na dan kada ističe zaštita u državi čiji su oni državljani ili u kojoj imaju svoje sjedište i da ne mogu biti duži od rokova prema ovom zakonu.

## **Član 181.**

### **(Saopćavanje javnosti putem satelita)**

(1) Zaštitu prema odredbama ovog zakona uživaju autori i nosioci srodnih prava čija su djela ili predmeti srodnih prava saopćeni javnosti putem satelita, ako se odgovarajući programski signali, pod kontrolom i odgovornošću organizacije za radiodifuziju u Bosni i Hercegovini, unose u neprekidan komunikacioni lanac koji vodi prema satelitu i natrag na Zemlju.

(2) Zaštita prema odredbama ovog zakona postoji i u slučaju da nije ispunjen uslov iz stava (1) ovog člana ako:

a) se u Bosni i Hercegovini nalazi relejna stanica kojom se prenose programski signali, ili

b) organizacija za radiodifuziju, koja je naručila saopćavanje javnosti putem satelita, ima svoje sjedište u Bosni i Hercegovini.

## **Član 182.**

### **(Apatridi i izbjeglice)**

- (1) Autori i nosioci srodnih prava koji nemaju državljanstvo ili čije državljanstvo nije moguće utvrditi uživaju jednaku zaštitu prema ovom zakonu kao državljani Bosne i Hercegovine ako imaju u njoj svoje prebivalište.
- (2) Ako autori i nosioci srodnih prava nemaju prebivalište u Bosni i Hercegovini, ili se to ne može utvrditi, uživaju u Bosni i Hercegovini jednaku zaštitu kao državljani Bosne i Hercegovine ako imaju u njoj svoje boravište.
- (3) Ako autori i nosioci srodnih prava nemaju u Bosni i Hercegovini ni boravište, uživaju jednaku zaštitu kao državljani države u kojoj imaju svoje prebivalište ili boravište.
- (4) Odredbe ovog člana odnose se i na autore i na nosioce srodnih prava kojima, prema međunarodnim ugovorima ili propisima Bosne i Hercegovine, pripada status izbjeglica.

#### **DIO DEVETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

##### **Član 183.**

##### **(Primjena Zakona)**

- (1) Ovaj zakon primjenjuje se na autorska djela i predmete srodnih prava koja nastanu nakon stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Ovaj zakon primjenjuje se, također, na autorska djela, izvedbe, fonograme i emisije koji su nastali prije stupanja na snagu ovog zakona, a u pogledu kojih prava priznata prethodnim zakonom ili zakonom države njihovog porijekla nisu prestala do dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Ovaj zakon primjenjuje se na baze podataka kao predmete srodnih prava koje su bile izrađene nakon 1. januara 1983. godine.

##### **Član 184.**

##### **(Zabrana retroaktivne primjene)**

Ovaj zakon ne primjenjuje se na ugovore, odnosno akte korištenja, zaključene, odnosno izvršene u skladu s važećim propisima prije njegovog stupanja na snagu.

#### **Član 185.**

##### **(Primjena Zakona na kompjuterske programe i baze podataka)**

Odredbe ovog zakona o kompjuterskim programima i bazama podataka primjenjuju se i na kompjuterske programe i baze podataka stvorene, odnosno izrađene prije njegovog stupanja na snagu, ako se time ne zadire u ugovore koji su bili sklopljeni i prava koja su bila stečena do tog dana.

#### **Član 186.**

##### **(Plaćanje naknade za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu)**

(1) Odredbe ovog zakona o obavezi plaćanja naknade za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu (čl. 36. i 37. ovog zakona) počinju se primjenjivati nakon isteka jedne godine od njegovog stupanja na snagu.

(2) Podzakonski akt o iznosima naknade za reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu iz člana 38. stav (1) ovog zakona donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

#### **Član 187.**

##### **(Podzakonski akti o deponiranju autorskih djela)**

Podzakonski akt kojim se uređuju deponiranje i vođenje knjige evidencije autorskih djela i predmeta srodnih prava iz člana 164. ovog zakona donosi Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

**Član 188.****(Naknada za saopćavanje javnosti fonograma)**

Odredbe ovog zakona o naknadi za saopćavanje javnosti fonograma (čl. 121. i 128. ovog zakona) počinju se primjenjivati nakon isteka 2013. godine.

**Član 189.****(Propisi o inspekcijskoj kontroli tržišta)**

Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, s ciljem osiguranja efikasne prekršajne zaštite autorskog i srodnih prava, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona izmijenit će, odnosno dopuniti svoje zakonske propise kojima se uređuje inspekcijska kontrola tržišta.

**Član 190.****(Primjena međunarodnih ugovora)**

Odredbe međunarodnih ugovora u vezi s autorskim pravom i srodnim pravima, kojima je pristupila Bosna i Hercegovina, primjenjuju se na predmete koje tretira ovaj zakon i u slučaju sukoba s odredbama ovog zakona primjenjuju se odredbe međunarodnih ugovora.

**Član 191.****(Prestanak primjene ranijeg propisa i izuzeci)**

(1) Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02 i 76/06),

osim odredbi:

- a) POGLAVLJA VIII. - OSTVARIVANJE AUTORSKOG PRAVA, koje se odnosi na kolektivno ostvarivanje autorskog prava (čl. 86., 87., 88., 89., 90. i 91.),
- b) POGLAVLJA XIII. - OSTVARIVANJE PRAVA UMJETNIKA IZVOĐAČA, koja se odnose na kolektivno ostvarivanje srodnih prava (čl. 105., 106., 107. i 108.),
- c) POGLAVLJA XVI. - KRIVIČNE ODREDBE, koje se odnose na krivična djela (čl. 120., 121., 122., 123. i 124.) i
- d) POGLAVLJA XVII. - PREKRŠAJI, koji se odnose na kolektivno ostvarivanje prava (čl. 130., 131. i 132.), na nadležnost sudova (član 134.) i na budžetska pitanja (član 135.).

(2) Odredbe iz stava (1) ovog člana pod a), b), c) i d) primjenjivat će se do stupanja na snagu Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.

### **Član 192.**

#### **(Stupanje na snagu ovog zakona)**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH, broj 543/10  
13. jula 2010. godine  
Sarajevo  
Predsjedavajući  
Predstavničkog doma  
Parlamentarne skupštine BiH  
**Niko Lozančić**, s. r.

Predsjedavajući  
Doma naroda  
Parlamentarne skupštine BiH  
**Sulejman Tihić**, s. r.

Hvala što ste naš pretplatnik. Koristite pogodnosti koje dobijate pretplatom.



## O nama

Javno preduzeće Novinsko-izdavačka organizacija SLUŽBENI LIST BOSNE I HERCEGOVINE. Sva prava pridržana. 2014

## Adresa

Džemala Bijedića 39/III  
71000 Sarajevo  
Bosna i Hercegovina  
Email: [sllist@sllist.ba](mailto:sllist@sllist.ba)  
(<mailto:sllist@sllist.ba>)

## Kontakti

### Centrala

Tel: 033/722-030

Email (<mailto:info@sllist.ba>)

### Uredništvo

Tel: 033/722-038

### Prodaja

Tel: 033/722-079

**Oglasni odjel** Email (<mailto:info@sllist.ba>)

### odjel

Tel: 033/722-049 i 033/722-050, Fax:

Email (<mailto:urednistvo@slist.ba>)

033/722-074

**Pravna služba**

Email (<mailto:oglas@slist.ba>)

Tel: 033/722-051

**Tehnički sekretar**

Email (<mailto:info@slist.ba>)

Tel: 033/722-061, Fax: 033/722-064

**Računovodstvo**

**Ured direktora**

Tel: 033/722-045, Fax: 033/722-046

Tel: 033/722-061

Email

**Komercijala**

(<mailto:racunovodstvo@slist.ba>)

Tel: 033/722-042

**Pretplata**

Tel: 033/722-054

Email (<mailto:pretplata@slist.ba>)

**Ekspedit**

Tel: 033/722-041

Email (<mailto:info@slist.ba>)

2014 © JP NIO Službeni list Bosne i Hercegovine. Sva Prava Pridržana.